

“OPĆINA PO MJERI MLADIH 2”

AKCIJSKI PLAN ZA MLADE

OPĆINE VRBJE

2026. – 2028.

Svibanj 2026.

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	3
1. UVOD.....	4
2. METODOLOGIJA.....	6
3. ANALIZA OKRUŽENJA.....	7
3.1. OPĆINA VRBJE.....	7
3.2. MLADI U OPĆINI VRBJE.....	8
3.3. NACIONALNI I EUROPSKI KONTEKST.....	9
3.4. ANALIZA STANJA MLADIH - POTREBE, PROBLEMI I INTERESI MLADIH S PODRUČJA OPĆINE VRBJE	11
3.5. “NAŠA BUDUĆNOST – NAŠA RIJEČ” – IZVJEŠTAJ PROVEDENIH STRUKTURIRANIH DIJALOGA	30
3.6. “MLADI U FOKUSU”.....	41
3.7. SWOT ANALIZA.....	47
5. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE.....	55
6. PREDLOŽENI PROJEKTI MLADIH PO NASELJIMA.....	63
7. METODOLOGIJA, PRAĆENJE I EVALUACIJA PROVEDBE AKCIJSKOG PLANA.....	64

PREDGOVOR

Mladi su pokretačka snaga i stvarna sadašnjost naše zajednice!

Općina Vrbje bez vas, mladih, baš kao i bilo koja druga sredina, bila bi osuđena na potpunu stagnaciju. Bez vaše energije i ideja naša okolina nema nikakve šanse za stvarni napredak i razvoj, a u takvom okruženju ne može biti dobro nikome; ni mladima, ni starima. Zato je skroz jasno: zajednica bez mladih je doslovno zajednica bez budućnosti.

Kao društvena skupina, vi ste glavni motor u ekonomskom i društvenom smislu, a ono što danas radite za općinu ostavlja neizbrisiv trag. Posjedujete snažne, kreativne, inovativne i produktivne potencijale koje kao lokalna samouprava moramo i želimo kontinuirano njegovati, podržavati i razvijati.

Baš zato da prepoznamo i poguramo taj vaš potencijal, nastavili smo našu predobru suradnju s Udrugom Studio B kroz provedbu projekta „RU:TOPIA – razvoj zajednice po mjeri mladih 4“ koja traje u kontinuitetu od 2019. godine. Radeći i dalje pod nezaobilaznom krilaticom „**ništa o mladima bez mladih**“, kroz sve one fokusice, ankete i razgovore, dali ste nam svoj iskreni *vibe check* o potrebama i realnim problemima s kojima se susrećete svaki dan.

Na temelju vaših odgovora, složili smo ovaj novi Akcijski plan za mlade – naš zajednički masterplan za iduće tri godine koji jasno definira kako će Općina Vrbje i svi ostali ključni ljudi držati vama leđa i pomagati vam da se razvijate i osobno i profesionalno. Ovaj plan nam je čvrst temelj lokalne politike, a sve se vrti oko toga da prihvaćamo vaše ideje, potičemo vas da se aktivirate i stalno dižemo kvalitetu života u općini.

Kroz projekt „RU:TOPIA“, Općina vam širom otvara vrata i nudi stvarne prilike da se aktivno uključite i izravno utječete na svoje okruženje.

Sve je na vama. Aktivirajte se i idemo zajedno graditi općinu po mjeri mladih!

Igor Jurišić,
općinski načelnik

1. UVOD

Pred vama se nalazi novi Akcijski plan za mlade Općine Vrbje 2026.-2028.

U razdoblju do donošenja ovog strateškog dokumenta politika prema mladima u općini Vrbje provodila se sukladno prvom Akcijskom planu za mlade Općine Vrbje 2022.-2025. Njegov opći cilj bio je osnaživanje mladih iz ruralnog područja te izravno podizanje kvalitete njihova života. Dokument je obuhvatio detaljnu analizu stvarnih potreba, problema i interesa mladih u lokalnoj zajednici te postavio analitički okvir kroz izradu SWOT analize. Na temelju dobivenih rezultata, definirana su četiri strateška cilja s pripadajućim prioritetima, mjerama i mjerljivim indikatorima koji su sustavno usmjeravali Općinu u donošenju mjera i programa, udruge u osmišljavanju projekata i aktivnosti, te druge dionike u prilagodbi i pružanju usluga koje su mladima nedostajale.

Sve mjere koje su se pokazale uspješnima i korisnima zadržane su i u ovom novom planu, a na temelju provedene analize potreba tijekom provođenja projekta 'RU:TOPIA – razvoj zajednice po mjeri mladih 4' osmišljene su nove aktivnosti i mjere kako bi položaj mladih i kvaliteta njihovog života u našoj zajednici bili još bolji.

Udruga Studio B u partnerstvu s Općinom Vrbje provodi ovaj projekt u razdoblju od 01.10.2025. do 30.09.2027. u svom već četvrtom izdanju. Projektom je dosad obuhvaćeno preko 80 korisnika_ica, čime smo već postigli zadani broj ciljne skupine u prvoj godini provedbe. Prilikom provedbe projektnih aktivnosti vodimo računa o jednakoj zastupljenosti osoba različitih spolova te zastupljenosti mladih s manje mogućnosti. Izravni korisnici i korisnice projekta obuhvaćaju srednjoškolce_ke, studente_ice, nezaposlene i zaposlene mlade, mlade roditelje i volontere_volonterke, te lokalnu samoupravu.

Projekt je usmjeren na stvaranje održivog modela participativne zajednice u kojoj mladi aktivno oblikuju svoj identitet, razvijaju ključne životne vještine i postaju pokretači društvenih promjena u ruralnoj sredini.

Jedan od **glavnih rezultata** ovog projekt jest izrada novog Akcijskog plana za mlade Općine Vrbje koji pruža strateški okvir politika za mlade te pregled stanja i potreba mladih, na temelju kojih će se u sljedećih tri godine raditi i kvalitetno provoditi projekti i programi usmjereni mladima.

Projekt "RU:TOPIA – razvoj zajednice po mjeri mladih 4" Udruga Studio B je u partnerstvu s Općinom Vrbje prijavila na natječaj Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, te je odobreno sufinanciranje u iznosu od 27.000,00 €. Također, Općina Vrbje i nositelj osigurali su sufinanciranje ovog projekta. Projekte kojima osiguravamo kontinuiran rad s mladima na lokalnoj razini provodimo kontinuirano od 2019. godine, a ovo je već četvrto izdanje projekta „RU:TOPIA“.

Specifični ciljevi projekta su:

Osigurati siguran i organiziran prostor za mlade

Ojačati aktivno građanstvo i participativnu lokalnu politiku

Proširenje kulturnih i edukativnih sadržaja za mlade

Poticati digitalno osnaživanje i medijsku pismenost

Povećati financijsku pismenost mladih

Jačanje kapaciteta udruge i lokalne zajednice

Doprinijeti smanjenju iseljavanja mladih iz ruralnih područja, omogućujući im kvalitetnije uvjete za ostanak i razvoj u lokalnoj zajednici

U siječnju je Odlukom općinskog načelnika pokrenut proces izrade Akcijskog plana za mlade Općine Vrbje 2026.-2028. U procesu je sudjelovala radna skupina formirana od zaposlenica Općine Vrbje, općinskog načelnika, te zaposlenika_ica Udruge Studio B.

Kroz održavanje aktivnosti „**Naša budućnost – naša riječ**“ mladi su izravno doprinijeli kreiranju ovog dokumenta, ispunjavanjem elektronskog upitnika što je učinilo njih 84, te sudjelovanjem na fokus grupama u 6 naselja gdje su izrazili svoje potrebe, probleme i prijedloge na strukturiran način. U fokus grupama je sudjelovala 61 mlada osoba, te donositelji_ice odluka - općinski vijećnici i vijećnice: Drago Zebić, Draženko Adžić, Sandra Matijević, Davor Dubinko, Barbara Jurčević i Nikolina Jureković (6 od 9 članova_ica Općinskog vijeća); čime je osiguran prostor za **dijalog između mladih i donositelja odluka u procesu kreiranja javne politike**.

Također, u svrhu što kvalitetnije izrade ovog dokumenta održana je fokus grupa s ključnim dionicima i stručnjacima_kinjama (predstavnicima_icama udruga mladih / za mlade, psiholozima / psihologinjama, osobama iz obrazovnog i poslovnog sektora) i provedeno je nekoliko polustrukturiranih intervjua kroz koje su donositelji_ice odluka dali_e svoje prijedloge za unaprjeđenje.

Ovo je prvi nacrt Akcijskog plana koji po izradi dajemo na javno savjetovanje putem mrežnih stranica Udruge Studio B i Općine Vrbje koje će trajati do 05.06.2026. godine.

2. METODOLOGIJA

U izradi ovog dokumenta vodili smo se s dvije ključne preporuke za izradu javnih politika za mlade – **dijalog s mladima** koji su bili aktivno uključeni u izradu ovog dokumenta, te **međusektorska suradnja** kako bi obuhvatili perspektive, razmišljanja i stajališta svih ključnih dionika – od donositelja_ica odluka, preko obrazovnog i civilnog sektora, do poslovnog sektora. Stoga su svi ciljevi, prioriteti i mjere utemeljeni na stvarno ispitanim problemima i potrebama i prijedlozima mladih iz općine Vrbje, te sugestijama relevantnih dionika.

Istraživačka i metodološka strategija koja se koristila u izradi Akcijskog plana obuhvaća preporučene metode i alate iz dva osnovna međunarodna dokumenta koji se odnose na mlade:

- *UN strategija za mlade*
- *EU strategija za mlade*

EU strategija za mlade preporučuje sljedeće komponente za izradu lokalnih /regionalnih /nacionalnih programa djelovanja za mlade:

→ *međusektorsku suradnju; dijalog s mladima (strukturirani dijalog s mladima); suradničko učenje; implementaciju Strategije na svim razinama; javne politike utemeljene na dokazima (evidence-based policy); mobilizaciju programa za mlade te pojednostavljeno izvještavanje za mlade.*

Za potrebe što kvalitetnije pripreme mjera Akcijskog plana proveden je anketni upitnik na uzorku od 84 ispitanika_ice što predstavlja **prigodan uzorak**. Anketni upitnik provodio se u elektronskom obliku od veljače do travnja 2026. godine, a obuhvaćao je populaciju mladih osoba u dobi od 15 do 30 godina koje žive na području općine Vrbje, od čega 53 ženske osobe (63,1 %), 30 muških (35,7 %) a 1 osoba se nije htjela izjasniti (1,2 %). Prosječna dob ispitanika_ica je 23 godine. Upitnom smo prikupili stavove i razmišljanja različitih skupina mladih u općini, a nalaze smo produbili provedbom dijaloga mladih i donositelja_ica odluka kroz 6 održanih fokus grupa. Ovim procesom htjeli smo ojačati aktivno sudjelovanje mladih s naglaskom na artikulaciju njihovih potreba i prijedloga rješenja, razviti kod mladih vještine kritičkog razmišljanja, donošenja odluka i zagovaranja javnih politika temeljenih na dokazima, te demokratizirati proces donošenja odluka na lokalnoj razini uključivanjem svih relevantnih dionika.

Rezultat provedenih aktivnosti je sveobuhvatan dokument koji za opći cilj ima sustavno adresiranje i rješavanje izazova, problema i potreba mladih i podizanje kvalitete njihova života sistematičnim i sinergijskim djelovanjem Općine Vrbje te svih organizacija i ustanova na području općine koje svojim djelovanjem i/ili nadležnostima doprinose ovom cilju.

Obzirom da su mladi iz ruralnih sredina na svim razinama prepoznati kao jedna od skupina u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, potrebno je ulagati posebne napore u razvijanje njihovih potencijala i ispunjavanje potreba. Stoga izradom ovog Plana odgovaramo na ciljeve i mjere aktualnih politika za mlade na nacionalnoj i europskoj razini.

3. ANALIZA OKRUŽENJA

3.1. OPĆINA VRBJE

Budući da je pri sustavnom pristupu planiranja razvoja nužno poštivati hijerarhiju strateških dokumenata, odnosno planova/programa razvoja, na lokalnim, regionalnim, nacionalnim i EU razinama, i ovaj Akcijski plan usklađen je s Provedbenim programom Općine Vrbje 2025. – 2029. Provedbeni program kreiran je uvažavajući smjernice Europske unije i u skladu je s ostalim planskim dokumentima više razine.

Općina Vrbje nalazi se unutar Brodsko-posavske županije, smještena je u nizinskom ravničarskom dijelu uz rijeku Savu koja ujedno predstavlja i njezinu južnu granicu, a prostire se na 79,07 km² u okviru kojih se nalazi 7 naselja: Bodovaljci, Dolina, Mačkovac, Savski Bok, Sičice, Visoka Greda i Vrbje. Prema posljednjem nacionalnom popisu stanovništva provedenom 2021. godine, na području Općine Vrbje živi 1.691 stanovnik_ica, dok posljednje objavljene procjene Državnog zavoda za statistiku navode *1.570 stanovnika_ica krajem 2024. godine*, od čega 800 žena i 770 muškaraca. Podaci pokazuju da je najveća koncentracija stanovništva na području naselja Bodovaljci, a slijedi naselje Vrbje koje kao administrativno središte karakterizira najveći broj društvenih i javnih funkcija i usluga.

Prema podacima Popisa 2021. godine u općini Vrbje dominira stanovništvo srednje životne dobi (30-59 g.).¹

Akcijski plan za mlade Općine Vrbje 2026. – 2028. usklađen je s Provedbenim Programom u sljedećim prioritetima:

1. Podizanje kvalitete života stanovništva	2. Unaprijeđenje javne infrastrukture i dugoročni razvoj
---	---

te Mjerama:

2.: DEMOGRAFSKI OPORAVAK	3.: ODGOJ I OBRAZOVANJE
5.: GOSPODARSKI RAZVOJ	6.: LOKALNA UPRAVA I ADMINISTRACIJA
9. KULTURA, SPORT I CIVILNO DRUŠTVO	

Detaljna analiza okruženja dostupna je u [Provedbenom programu Općine Vrbje 2025. - 2029.](#)

¹ dzs.hr

3. 2. MLADI U OPĆINI VRBJE

Mlado stanovništvo (0-29 godina) na području općine Vrbje, prema Popisu stanovništva iz 2021. godine, predstavlja 528 osoba (31,6 %), što predstavlja pad u odnosu na Popis 2011. Navedene promjene tipičan su simptom procesa depopulacije koje ugrožavaju demografski razvoj. Ovakva slika dobne strukture, uključujući i dugoročne tendencije kretanja broja stanovnika u Republici Hrvatskoj, ukazuje na nepovoljna demografska obilježja općine Vrbje, te može predstavljati ograničenje budućem gospodarskom rastu i razvoju.

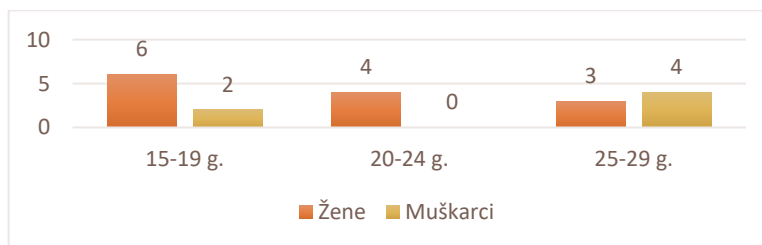
Obzirom da su u Popisu stanovništva mladi navedeni kao dobna skupina osoba od 15 do 29 godina, njih je prema istom izvoru na području općine živjelo 286.² U trenutku izrade ovog Akcijskog plana nisu bili dostupni noviji podaci broja stanovništva po dobi.

Na području općine nalazi se 5 područnih osnovnih škola koje uglavnom pohađaju djeca od 1. do 3. razreda. OŠ, dok ostala djeca pohađaju OŠ u Novoj Gradišci i Adžamovcima. Mladi pohađaju srednju školu u Novoj Gradišci, zatim Slavonskom Brodu i Požegi, te u Zagrebu; dok se manji broj srednjoškolaca_ki nalazi u ostalim gradovima. Što se studentske populacije tiče, oni gravitiraju Osijeku i Zagrebu; zatim Slavonskom Brodu i Požegi, te manji dio drugim gradovima.

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika vidljivo je stabilno kretanje broja „mladih“ poljoprivrednika, odnosno nositelja PG-ova do 41. godine u razdoblju 2021.-2025., što je pozitivan pokazatelj za ovu gospodarsku granu i opstanak poljoprivredne djelatnosti na području općine Vrbje, ali i za ostatak mladih.

Što se nezaposlenosti tiče, prema podacima HZZ-a za travanj 2026.³ o prosječnoj nezaposlenosti na području općine, trenutno u općini žive 47 nezaposlenih osoba svih dobnih skupina, od čega 21 muškaraca i 26 žena, što je trend vidljiv u svim dobnim skupinama. Prema istim podacima ukupno je 19 nezaposlenih mladih (15 – 29 godina), što je 40,4 % od ukupnog broja nezaposlenih (gotovo polovica svih nezaposlenih), od čega je 13 osoba ženskog roda, odnosno udjel od 68,4 % (dvotrećinska većina svih nezaposlenih mladih).

Grafikon: Struktura nezaposlenosti mladih

² Izvor: Popis stanovništva 2021. dzs.hr

³ Izvor: <https://statistika.hzz.hr/Statistika.aspx?tiplzvjestaja=1>

Kako se u svim relevantnim strategijama i programima usmjerenim mladima ističe, stambena politika jedna je od ključnih u sprječavanju iseljavanja i zadržavanju mladih. Općina Vrbje od 2021. godine provodi Program mjera za poticanje rješavanja stambenog pitanja. *Dosad je odobreno preko 20 potpora.*⁴

Uz navedeni Program, Općina implementira i druge mjere, direktno ili indirektno usmjerene mladima: sufinanciranje smještaja djece u vrtić, program predškole, sufinanciranje nabave radnih materijala za osnovnoškolce, potpore roditeljima za novorođenčad, financiranje projekata i programa udruga putem Javnog poziva, modernizacija i uređenje postojećih i novih dječjih igrališta, razvoj nove, obnova i unaprjeđenje postojeće javne infrastrukture (*društveni domovi i sl.*), provedba projekata razvoja roditeljskih kompetencija, itd.

3.3. NACIONALNI I EUROPSKI KONTEKST

→ NACIONALNE POLITIKE ZA MLADE

Kada je riječ o politikama prema mladima u Hrvatskoj, krovni dokument u ovom području je Nacionalni program za mlade. U trenutku izrade ovog Akcijskog plana koristi se NPM 2023.-2025. koji sadrži 6 prioriternih područja s 28 mjera, čija vrijednost doseže gotovo 8 milijuna eura.

Izrada ovog dokumenta prvenstveno odgovara na Prioritetno područje *Participacija mladih u društvu*, mjeru *Unaprjeđenje lokalne i područne (regionalne) politike usmjerene mladima*; Prioritetno područje *Mladi u ruralnim sredinama*, te na mjere *3.5.1 Osiguravanje razvoja i provedbe aktivnosti usmjerenih mladima u ruralnim područjima*; *3.2.1. Unaprjeđenje aktivnog sudjelovanja mladih u društvu* i *3.1.3. Jačanje kapaciteta organizacija mladih i za mlade za rad s mladima*.

Sve veći broj općina, gradova i županija prepoznaje važnost politika za mlade i njihovu aktivnu ulogu u kreiranju istih, a iz godine u godinu se povećava broj regionalnih i lokalnih programa za mlade. Iako postoji zakonski okvir za participaciju mladih kroz osnivanje Savjeta mladih, oko 70% općina nema formiran Savjet. Čak i kada postoji, on često predstavlja simbolično, a ne stvarno sudjelovanje (*tokenizam*), te je njegova „savjetodavna“ uloga smanjena. Veliki broj JLS-a suočava se s manjkom (političke) volje za osnivanje Savjeta i/ili s nepostojanjem motivacije mladih, te njihovoj nezainteresiranosti za sudjelovanje u donošenju odluka zbog predrasuda prema politici, političarima te vezanim procesima. Također, prepreku osnivanju predstavlja i manjak aktivnih mladih te mladih općenito.

---

⁴ Izvor: Općina Vrbje

→ EU POLITIKE ZA MLADE

Najvažnija politika za mlade na razini Europske Unije je Strategija EU za mlade 2019. – 2027. (EU Youth Strategy) koja se temelji na tri glavna područja: Uključiti; Povezati i Osnažiti. Također, sastavni dio Strategije su EU Ciljevi za mlade koji su rezultat 6. ciklusa Dijaloga Europske unije s mladima. Ciljevi su nastali kroz konzultacije s 50.000 mladih širom Europe, po uzoru na Globalne ciljeve održivog razvoja, a predstavljaju viziju europskog društva koje odgovara na potrebe mladih detektirane tijekom opširnog konzultacijskog ciklusa provedenog tijekom 2017. i 2018. godine.

Ciljevi za mlade

1. **POVEZIVANJE EUROPSKE UNIJE S MLADIMA** - Poticati kod mladih osjećaj pripadnosti europskom projektu i graditi mostove između EU i mladih kako bi se povratilo povjerenje i povećala razina sudjelovanja. Poticati kod mladih osjećaj pripadnosti europskom projektu i graditi mostove između EU i mladih kako bi se povratilo povjerenje i povećala razina sudjelovanja.
2. **RAVNOPRAVNOST SVIH RODOVA** - Osigurati ravnopravnost svih rodova i rodnih pristupa u svim područjima života mladih ljudi.
3. **INKLUZIVNA DRUŠTVA** - Omogućiti i osigurati uključivanje svih mladih ljudi u društvo.
4. **INFORMACIJE I KONSTRUKTIVNI DIJALOG** - Osigurati da mladi ljudi imaju bolji pristup pouzdanim informacijama, poduprijeti njihove sposobnosti kritičkog vrednovanja informacija i uključivanja u sudionički i konstruktivni dijalog.
5. **MENTALNO ZDRAVLJE I DOBROBIT** - Povećati razinu mentalne dobrobiti i zaustaviti stigmatizaciju vezanu za probleme mentalnog zdravlja, te na taj način promicati socijalnu inkluziju svih mladih ljudi.
6. **POTICAJ MLADIMA IZ RURALNIH SREDINA** - Osigurati uvjete koji će omogućiti mladima iz ruralnih sredina da ispune svoje pune potencijale.
7. **KVALITETNI POSLOVI ZA SVE** - Jamčiti pristupačno tržište rada s prilikama koje vode kvalitetnim poslovima za sve mlade ljude.
8. **KVALITETNO UČENJE** - Integrirati i unaprijediti različite oblike učenja kako bi mladi bili spremni za izazove koje nosi dinamični život u 21. stoljeću.
9. **PROSTOR I SUDJELOVANJE ZA SVE** - Osnažiti demokratsko sudjelovanje i autonomiju mladih te osigurati prostore za mlade u svim domenama društva.
10. **ODRŽIVA ZELENA EUROPA** - Izgraditi društvo u kojem su svi mladi aktivno uključeni, educirani i sposobni doprinijeti zaštiti okoliša u svakodnevnom životu.
11. **ORGANIZACIJE MLADIH I EUROPSKI PROGRAMI** - Osigurati svim mladim ljudima jednaki pristup organizacijama mladih i europskim programima za mlade, s ciljem razvoja društva koje počiva na europskim vrijednostima i identitetu.

3. 4. ANALIZA STANJA MLADIH - POTREBE, PROBLEMI I INTERESI MLADIH S PODRUČJA OPĆINE VRBJE

Svrha i cilj istraživanja

Cilj ovog upitnika bio je istražiti mišljenja i potrebe mladih u dobi od 15 do 30 godina na području općine Vrbje. Ispitanicima_icama je pritom naglašeno kako aktivnim iskazivanjem svojih interesa i potreba mogu izravno utjecati na pokretanje pozitivnih promjena te kreiranje kvalitetnijih uvjeta za mlade u općini u nadolazećem razdoblju.

Mjerni instrumenti

Kao mjerni instrument smo koristili elektronski upitnik (*Google anketa*) koji smo sastavili za potrebe ovog istraživanja. Upitnik se sastojao od 27 obaveznih pitanja. Prije rješavanja upitnika ispitanicima_icama je naglašeno da nema točnih ili netočnih odgovora te da odgovaraju što iskrenije. Pitanja su bila višestrukog izbora ili s ponuđenim odgovorima. Dva pitanja su bila otvorenog tipa gdje su ispitanici_ice mogli sami napisati odgovor.

Ispitanici_ice

U online istraživanju je sudjelovalo 84 ispitanika_ica u dobi od 15 do 30 godina koji žive, rade, volontiraju ili na drugi način borave na području općine Vrbje. Uzorak je bio prigodan pri čemu se nastojalo osigurati ravnomjernu zastupljenost ispitanika_ica iz različitih naselja unutar općine, kao i balansirani omjer sudionika_ica prema spolu i dobnim skupinama.

Postupak

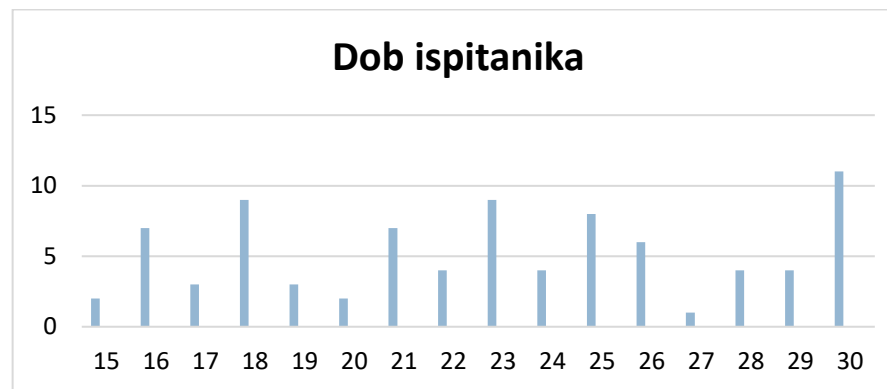
Istraživanje je provedeno putem elektronskog upitnika koji je sadržavao 27 obveznih pitanja. Ispitanicima_icama je u uputi objašnjena svrha istraživanja te da će njihovi odgovori biti obrađeni anonimno i koristit će se isključivo u svrhu ovog istraživanja. Također im je naglašeno da je sudjelovanje u ovom istraživanju dobrovoljno i mogu u bilo kojem trenutku odustati ako to budu htjeli_e.

Upitnik se sastojao od demografskog dijela, nakon čega su uslijedila pitanja o kvaliteti života u općini Vrbje, planovima za budućnost, ključnim izazovima s kojima se mladi susreću, identificiranju nedostataka u lokalnoj zajednici te spremnosti ispitanika_ica na osobni angažman u aktivnostima usmjerenim na napredak općine.

REZULTATI

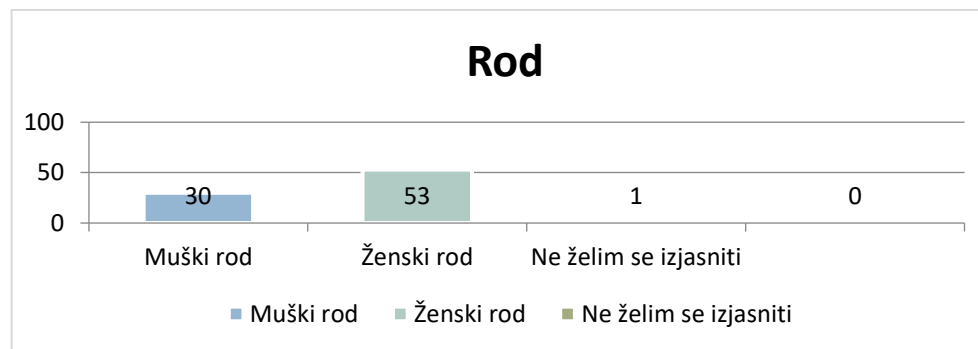
Deskriptivna statistika

Prvo pitanje u upitniku se odnosilo na dob ispitanika_ica. Na ovo pitanje ispitanici_ice su sami upisivali svoju dob. U istraživanju je sudjelovalo 84 ispitanika_ice u dobi od 15 do 30 godina. Prosječna dob ispitanika_ica je 23 godine. Svi ispitanici_ice su odgovorili na ovo pitanje.

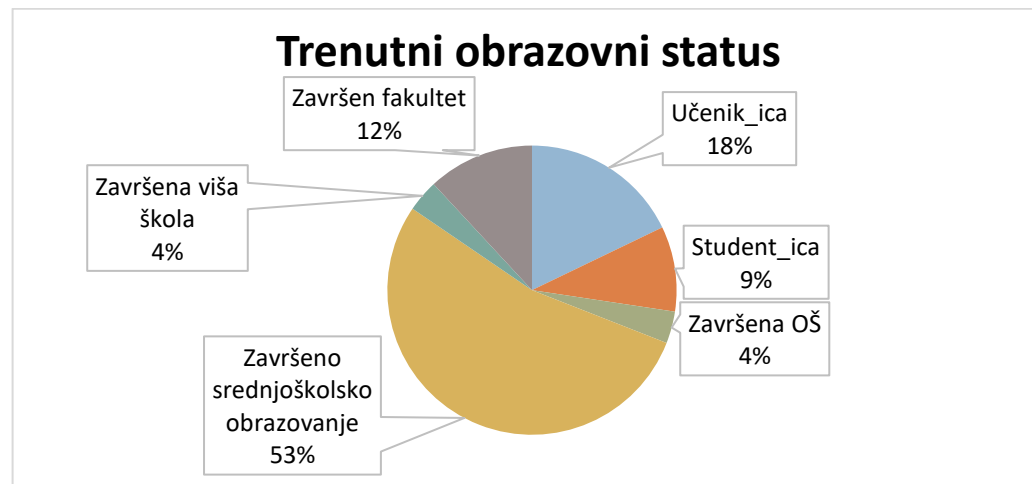
Slika 1.

Iz Slike 2. vidimo kako je raspored po rodu neravnomjeran te su upitnik ispunile 53 žene (63,1 %), 30 muškaraca (35,7 %) i 1 osoba se nije htjela izjasniti (1,2 %). Vidimo da su žene bile spremnije sudjelovati u istraživanju.

Slika 2.

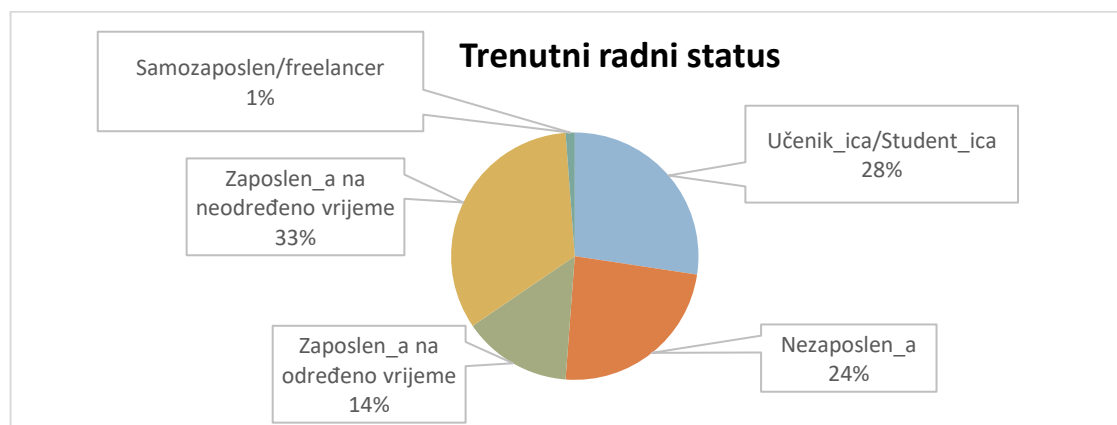
Trećim pitanjem smo ispitali trenutni obrazovni status ispitanika_ica. Na pitanje su bili postavljeni odgovori „učenik“, „student“, „završena osnovna škola“, „završeno srednjoškolsko obrazovanje“, „završena viša škola“ i „završen fakultet“. Rezultati su vidljivi na Slici 3.

Slika 3.

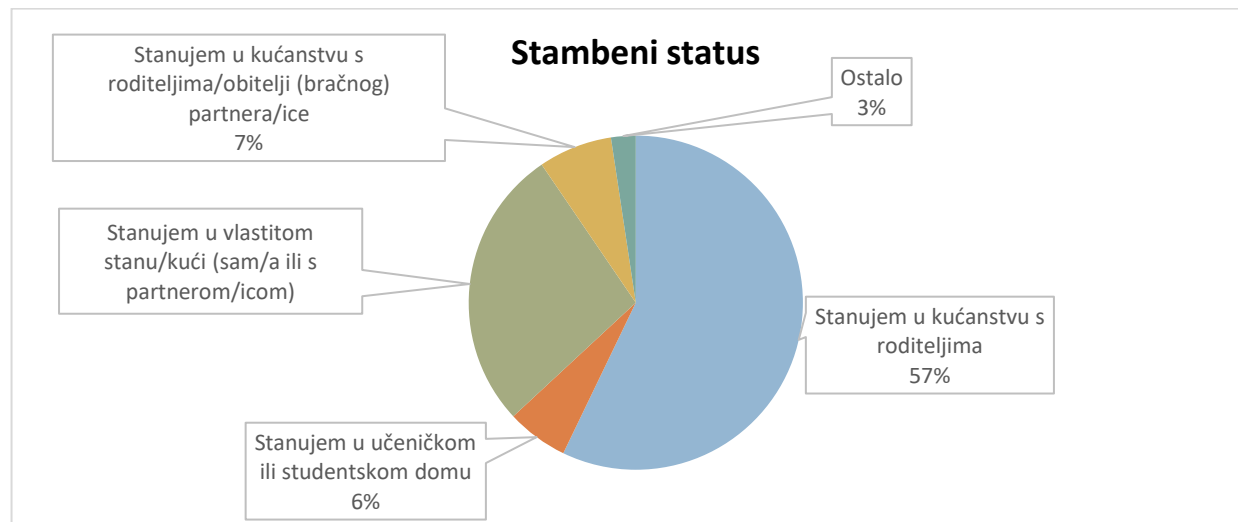
Iz Slike 3. je vidljivo da više od polovice ispitanika_ica (N=45) ima završeno srednjoškolsko obrazovanje, njih 13 ima završenu višu školu ili fakultet, a samo 3 ispitanika_ice je završilo osnovnu školu.

Četvrto pitanje se odnosilo na trenutni radni status ispitanika_ica pa smo tako dobili rezultate da je veliki broj ispitanika_ica u statusu učenika_ica ili studenta_ice (N=23). Na određeno vrijeme je zaposleno 14 % ispitanika_ica dok je najviše u statusu zaposlenih na neodređeno, njih 33 %. Čak 24 % ispitanika_ica je nezaposleno, dok je samozaposlenih samo 1%. Rezultati su grafički prikazani na Slici 4.

Slika 4.

Što se tiče stambenog statusa ispitanika_ica koji je prikazan na Slici 5. velika većina ispitanika_ica, njih 57 % živi u kućanstvu s roditeljima, dok 27 % živi u vlastitom ili partnerovom stanu/kući. U učeničkom ili studentskom domu stanuje njih 5. Pod ostalo imamo još 2 ispitanika_ice koji su naveli neke druge odgovore (podstanarka s cimericama, roditeljev stan).

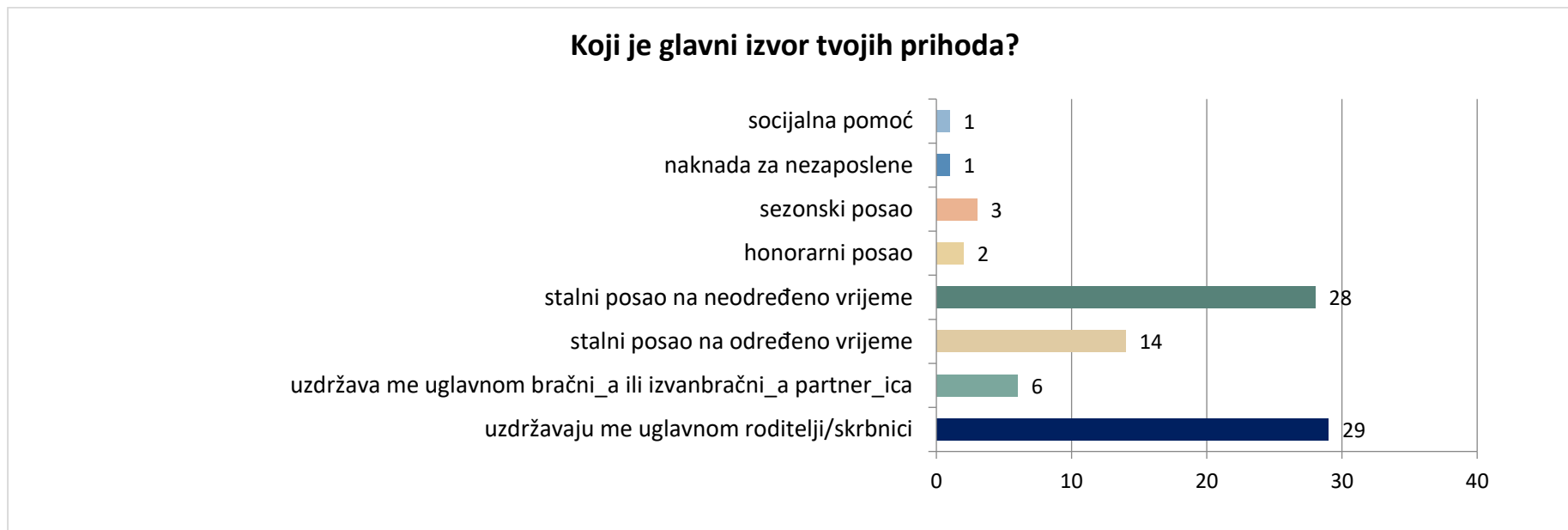

Slika 5.

Većina ispitanika_ica kao što je vidljivo iz Slike 5. živi u kućanstvu s roditeljima. Veliki broj ispitanika_ica su još uvijek učenici_ice i studenti_ice te je očekivano kako obzirom da nemaju vlastite prihode žive s roditeljima koji im pružaju financijsku podršku.

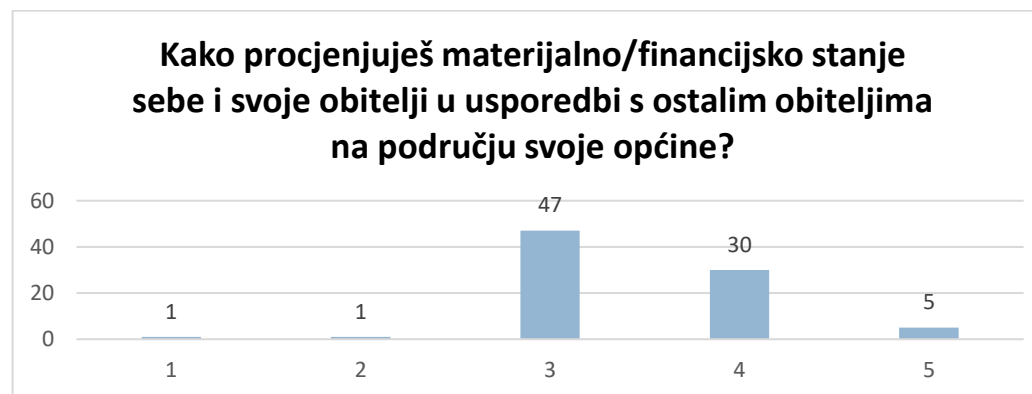
U šestom pitanju smo htjeli saznati iz kojeg naselja mladi dolaze kako bismo bili sigurni da smo obuhvatili područje cijele općine. S obzirom da je jako mali broj ispitanika_ica iz pojedinih naselja teško je uspoređivati pojedine odgovore i rezultate jer ne možemo dobiti reprezentativne podatke. Kako je i očekivano, najveći broj mladih koji su ispunili upitnik dolazi iz Bodovaljaca i Vrbja, gdje i živi najveći broj stanovnika_ica, dok je iz Savskog Boka samo dvoje mladih ispunilo upitnik.

Sedmo pitanje se odnosilo na glavni izvor prihoda. Iz rezultata je vidljivo kako 35 % ispitanika_ica uglavnom uzdržavaju roditelji, dok s druge strane njih 33 % ima stalni posao na neodređeno vrijeme. Oni ispitanici/_ce koji su naveli kako ih uzdržavaju roditelji su uglavnom učenici ili studenti te nemaju vlastitih izvora prihoda.

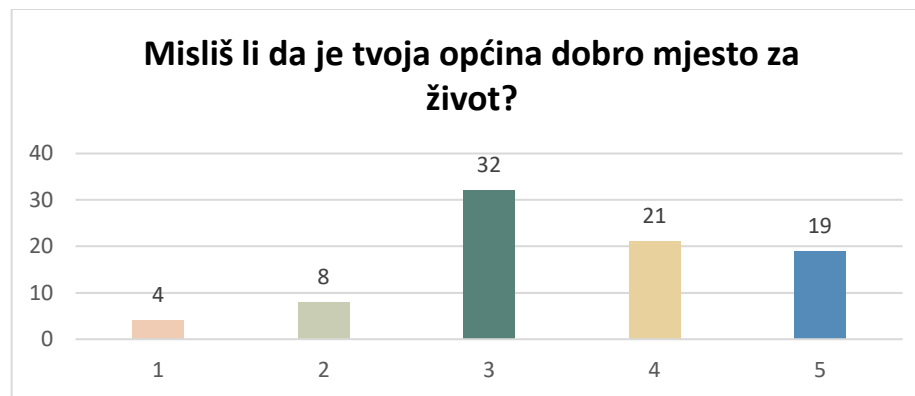
Slika 6.

Osmo pitanje je glasilo „Kako procjenjuješ materijalno/financijsko stanje sebe i svoje obitelji u usporedbi s ostalim obiteljima na području svoje općine?“ gdje je broj 1 označavalo značajno lošije od ostalih dok je 5 značilo značajno bolje od ostalih. Iz Slike 7. vidimo kako je većina mladih tu dala ocjenu 3 ili 4 što znači da se smatraju prosjekom ili nešto iznad prosjeka.

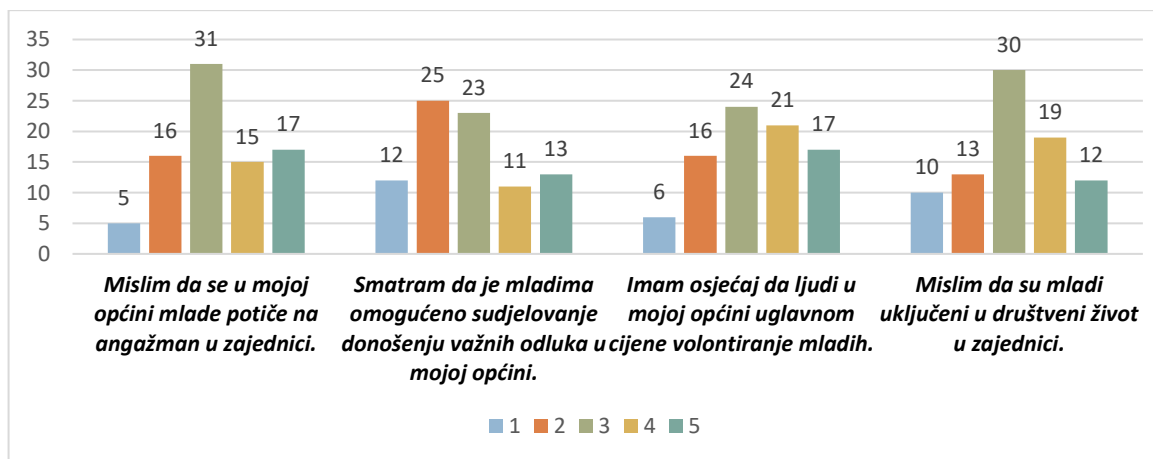
Slika 7.

Na devetom pitanju „Misliš li da je tvoja općina dobro mjesto za život?“ na skali od 1 do 5, gdje 1 znači uopće ne, a 5 apsolutno da, mladi su najčešće davali ocjenu 3 (38%) dok je njih još 40 dalo ocjenu 4 ili 5, što znači da smatraju kako je općina Vrbje dobro mjesto za život. Grafički je to prikazano na Slici 8.

Slika 8.

U desetom pitanju smo mladima ponudili određene tvrdnje te su na skali od 1 do 5 morali odabrati koliko se slažu s njima (1 = uopće se ne slažem, 5 = apsolutno se slažem). Njihove odgovore smo prikazali na Slici 9.

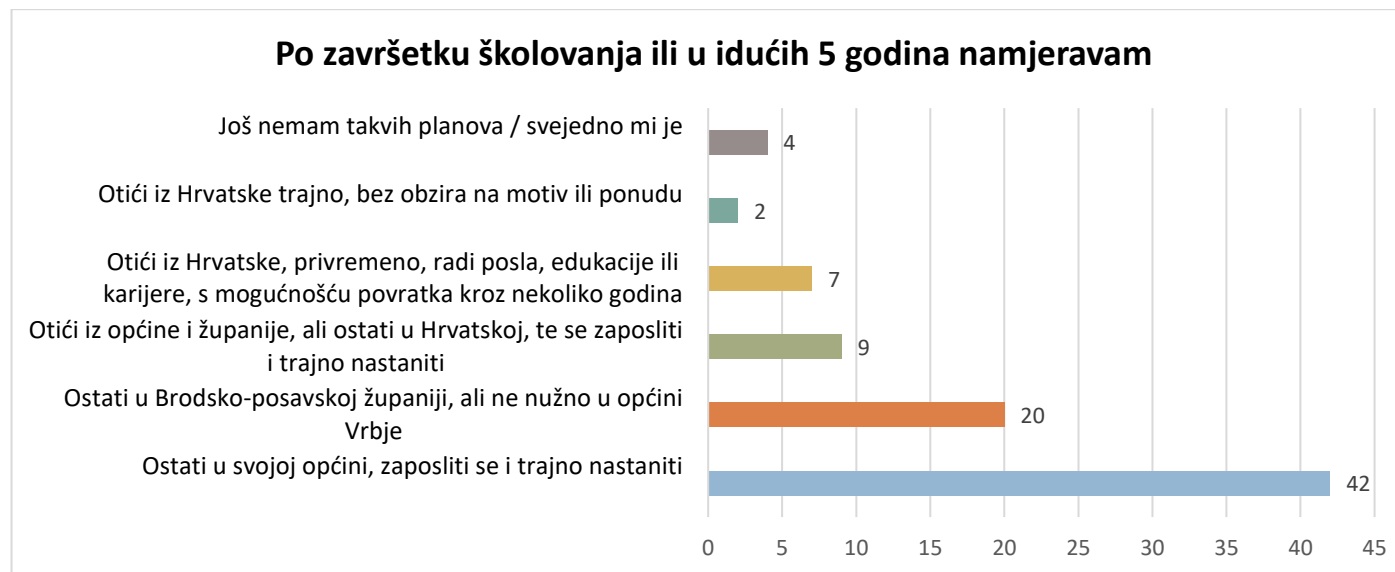

Slika 9.

S tvrdnjom „Mislim da se u mojoj općini mlade potiče na angažman u zajednici“ mladi uglavnom biraju **srednju** vrijednost, niti se slažu niti se ne slažu. Tvrdnja „Smatram da je mladima omogućeno sudjelovanje donošenju važnih odluka u mojoj općini“ ima najviše ocjena 2 ili 3 što znači da **većina**

mladih smatra kako im nije omogućeno sudjelovanje u donošenju važnih odluka. Kod tvrdnje „Imam osjećaj da ljudi u mojoj općini uglavnom cijene volontiranje mladih“ je nešto ravnomjerniji raspored ocjena te su mladi skloniji odabrati kako se s tom tvrdnjom nešto **više slažu** nego u ostalim izjavama iz čega se daje zaključiti da imaju osjećaj kako je njihov angažman i volonterski rad ipak prepoznat. Kod izjave „Mislim da su mladi uključeni u društveni život u zajednici“ većina njih je ponovno odabrala srednju vrijednost što znači da nisu sigurni u svoj odgovor, ali ipak ih **više njih** naginje višim vrijednostima. Ovaj rezultat nam ukazuje kako ima **prostora za poboljšanje**, ali mlade treba dodano poticati i motivirati na uključivanje.

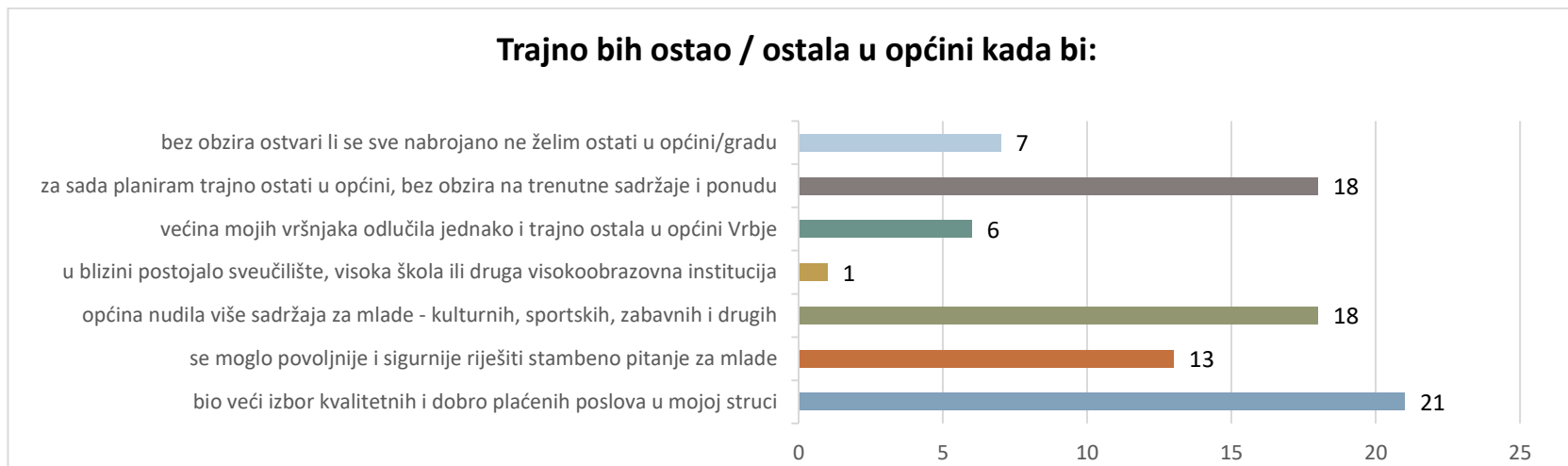
U sljedećem pitanju smo htjeli saznati što mladi namjeravaju učiniti po završetku školovanja ili u idućih 5 godina. Odgovori su prikazani na Slici 10.

Slika 10.

Kao što možemo vidjeti iz Slike 10. polovica naših ispitanika_ica namjerava ostati u općini, četvrtina njih u Brodsko-posavskoj županiji, a 10,8 % u Hrvatskoj. Samo 2 ispitanika_ica je navelo kako ima u planu trajno otići iz Hrvatske. Ovo pokazuje kako većina mladih unatoč trenutnom stanju želi ostati u svojoj općini. S druge strane lokalna zajednica dužna im je osigurati primjerenu kvalitetu života i faktore koji će ih zadržati.

Zato smo ih u idućem pitanju pitali zbog čega bi trajno ostali u općini. Njihove odgovore možete vidjeti na Slici 11.

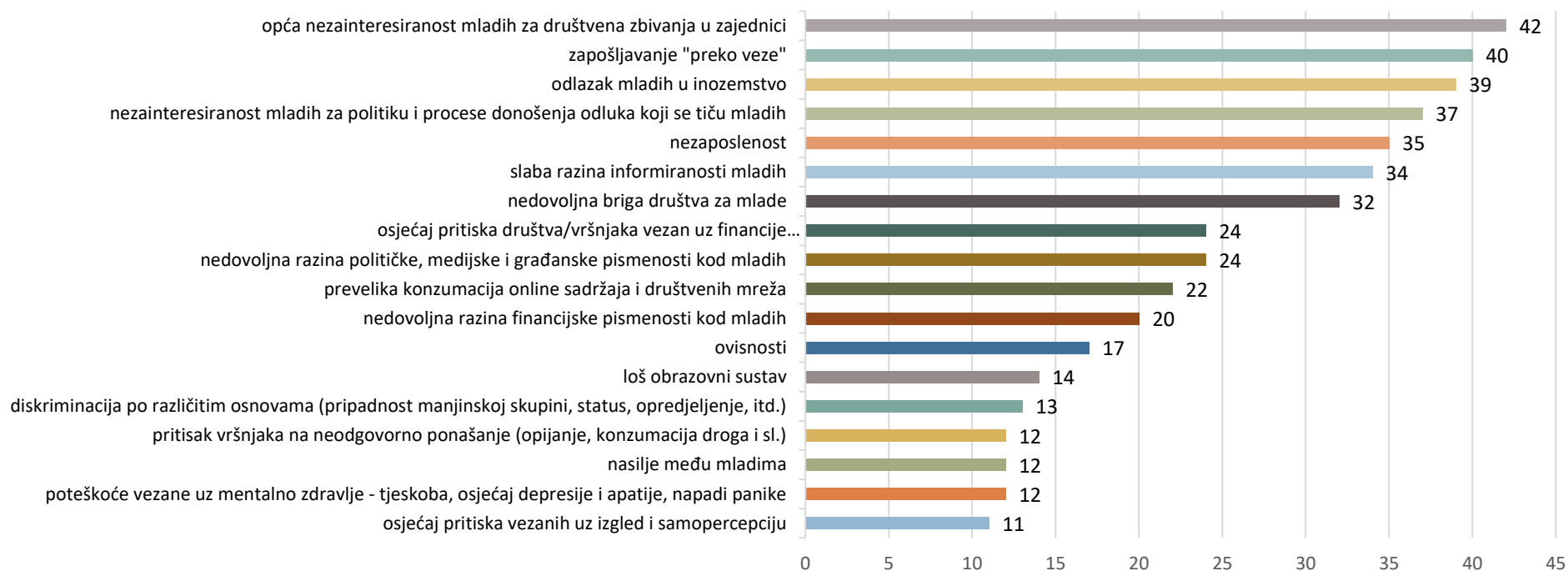

Slika 11.

Kao što je vidljivo iz grafičkog prikaza najveći broj mladih, njih 25 %, kao **najvažniji faktor** ostanka navodi postojanje većeg izbora kvalitetnih i dobro plaćenih poslova u struci, slijedi ponuda više različitih sadržaja za mlade te povoljnije i sigurnije rješavanje stambenog pitanja. Njih 7 ne želi ostati čak i kad bi se ostvarilo sve ponuđeno. Stoga je ključno doprinijeti osiguravanju uvjeta za gospodarski razvoj, razvijati različite dostupne i pristupačne sadržaje za mlade, te unaprijediti mjere rješavanja stambenog pitanja.

U sljedećem pitanju smo mlade pitali što vide kao najveće, odnosno glavne probleme s kojima se susreću na području općine Vrbje. Rezultati su vidljivi na Slici 12.

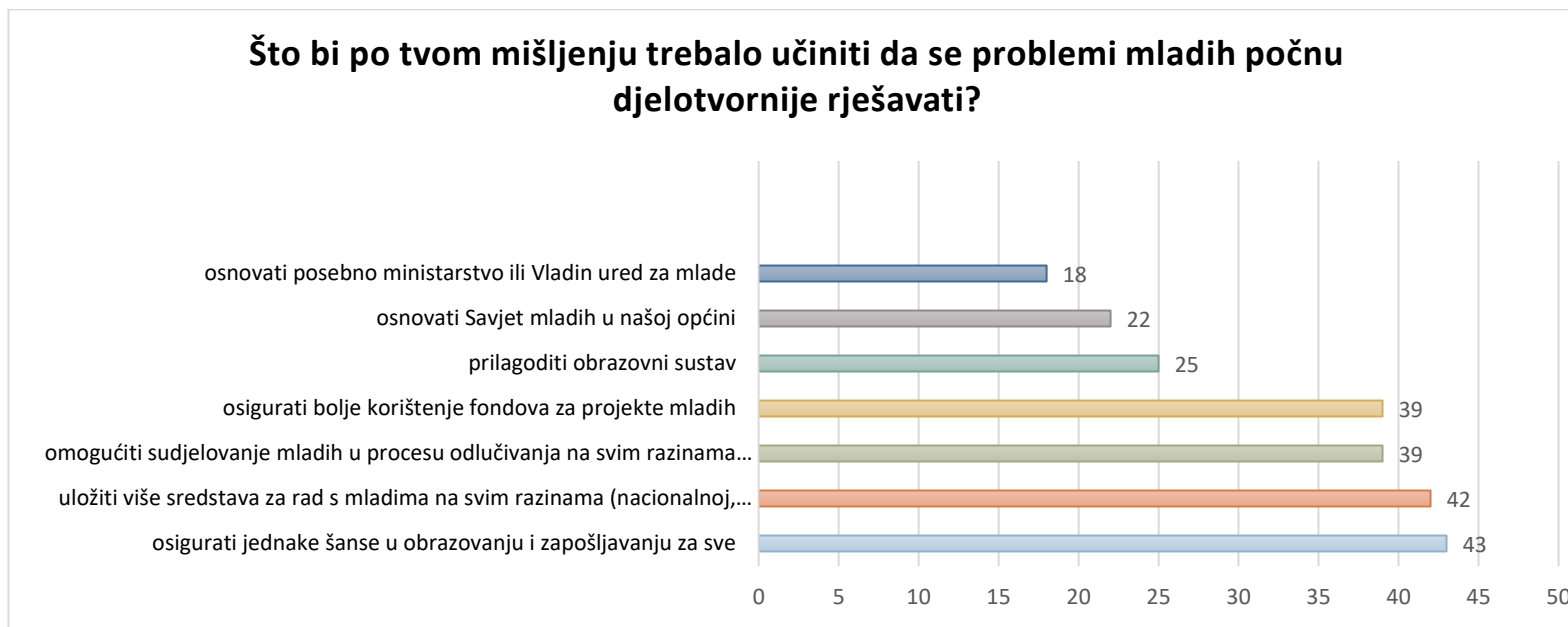
Po tvom mišljenju, koji bi to bili (glavni) problemi s kojima se susreću mladi s područja općine Vrbje

Slika 12.

Kao **najveći problem** mladi ističu **opću nezainteresiranost** za društvena zbivanja. Svjesni su da je potreban i njihov angažman i uključenost kako bi došlo do pozitivnih promjena. Sljedeći problem koji navode je *zapošljavanje preko veze*, smatraju kako unatoč njihovom trudu i radu posao će *uvijek* dobiti *netko drugi*. Jedan od izraženijih problema je *nezainteresiranost mladih za politiku i procese donošenja odluka* koje ih se **izravno tiču**, što dugoročno utječe na održivost i kvalitetu rada lokalne samouprave i lokalnih javnih politika. U top 5 odgovora nalaze se i *nezaposlenost mladih* i njihov *odlazak u inozemstvo*. Obzirom na podatke HZZ-a, te praćenje demografskih kretanja, mladi ispravno prepoznaju ove ključne probleme. Smatraju kako postoji **nedovoljna razina političke, medijske, građanske i financijske pismenosti kod mladih**. S druge strane ispitanici_ice smatraju i kako se mladi ne žele i ne trude informirati o osnovnim političkim pojmovima i terminima, svojim pravima i mogućnostima te načinima sudjelovanja u političkom i društvenom životu. Mladi rjeđe prepoznaju probleme *nasilja među mladima*, *teškoća vezanih uz mentalno zdravlje*, *ovisnosti* i *diskriminacije*; što ne znači da ovi problemi ne postoje; naročito ako uzmemo u obzir problem *slabe razine informiranosti mladih* (40,5 %).

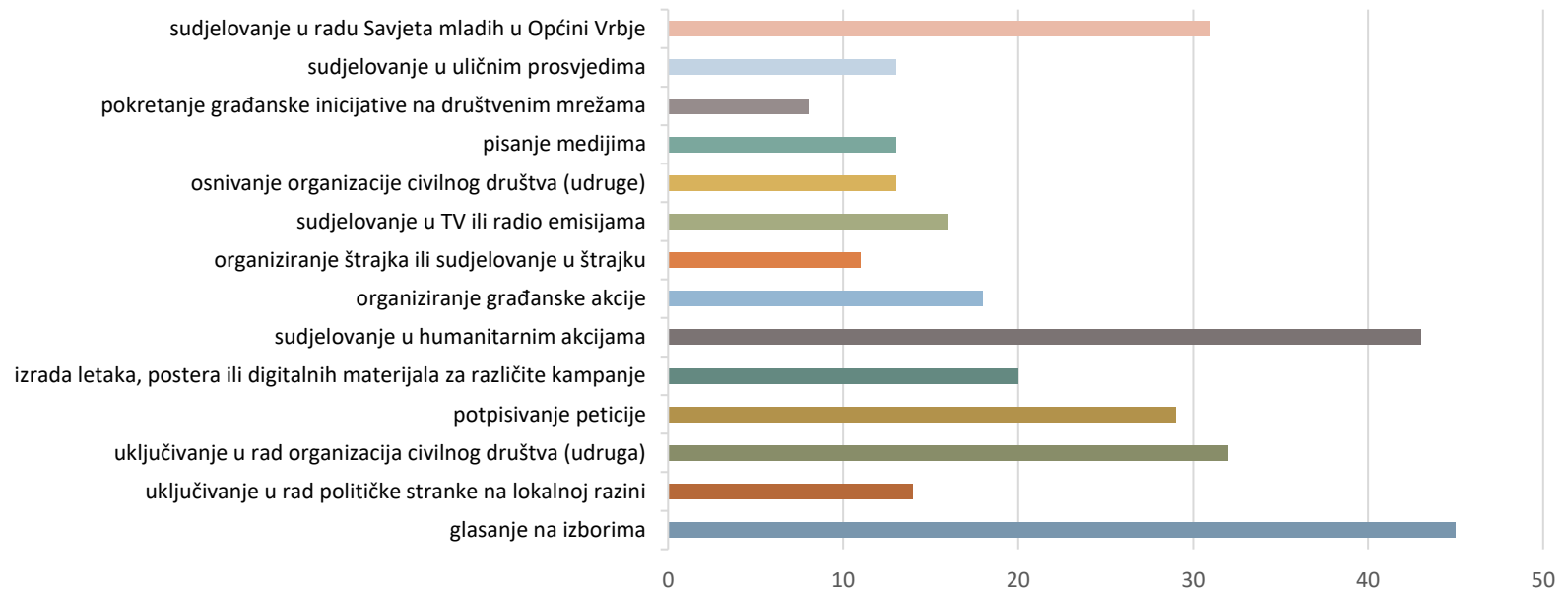
Ispitanike_ice smo pitali što bi po njihovom mišljenju trebalo učiniti da se problemi mladih počnu djelotvornije rješavati. Više od polovice smatra kako treba osigurati jednake šanse u obrazovanju i zapošljavanju za sve, te uložiti više sredstava za rad s mladima na svim razinama. 46,4 % smatra kako je potrebno omogućiti **sudjelovanje mladih** u procesu odlučivanja na svim razinama, što je proturječno odgovorima iz prethodnog pitanja gdje je prepoznata opća, te nezainteresiranost mladih za politiku i procese donošenja odluka. Isti broj smatra kako bi trebalo osigurati bolje korištenje fondova za projekte za mlade. Najmanje ispitanika_ica ističe osnivanje posebnog ministarstva ili Vladinog ureda za mlade, a tek četvrtina smatra kako je potrebno osnovati Savjet mladih u našoj općini. Ovakvi rezultati ukazuju na neprepoznavanje Savjeta mladih kao relevantnog tijela za rješavanje njihovih izazova, a dosadašnji nalazi nas navode na zaključak kako to proizlazi iz njihove slabe informiranosti i nezainteresiranosti za procese donošenja odluka.

Slika 13.

Na pitanje u kojima od navedenih aktivnosti s ciljem rješavanja problema bi bili voljni sudjelovati mladi najčešće odabiru glasanje na izborima, sudjelovanje u humanitarnim akcijama, uključivanje u rad organizacija, sudjelovanje u radu Savjeta mladih u Općini Vrbje te potpisivanje peticije. Najmanje mladih je spremno pokrenuti građansku inicijativu na društvenim mrežama, sudjelovati u uličnim prosvjedima, osnovati organizaciju civilnog društva ili organizirati štrajk. Iz ovih odgovora je vidljivo kako su mladi spremni sudjelovati u onim aktivnostima koje od njih ne zahtijevaju preveliki angažman i previše slobodnog vremena dok su najmanje spremni sudjelovati u aktivnostima koje od njih traže aktivan angažman i dugotrajniju uključenost. Grafički je to prikazano na Slici 14.

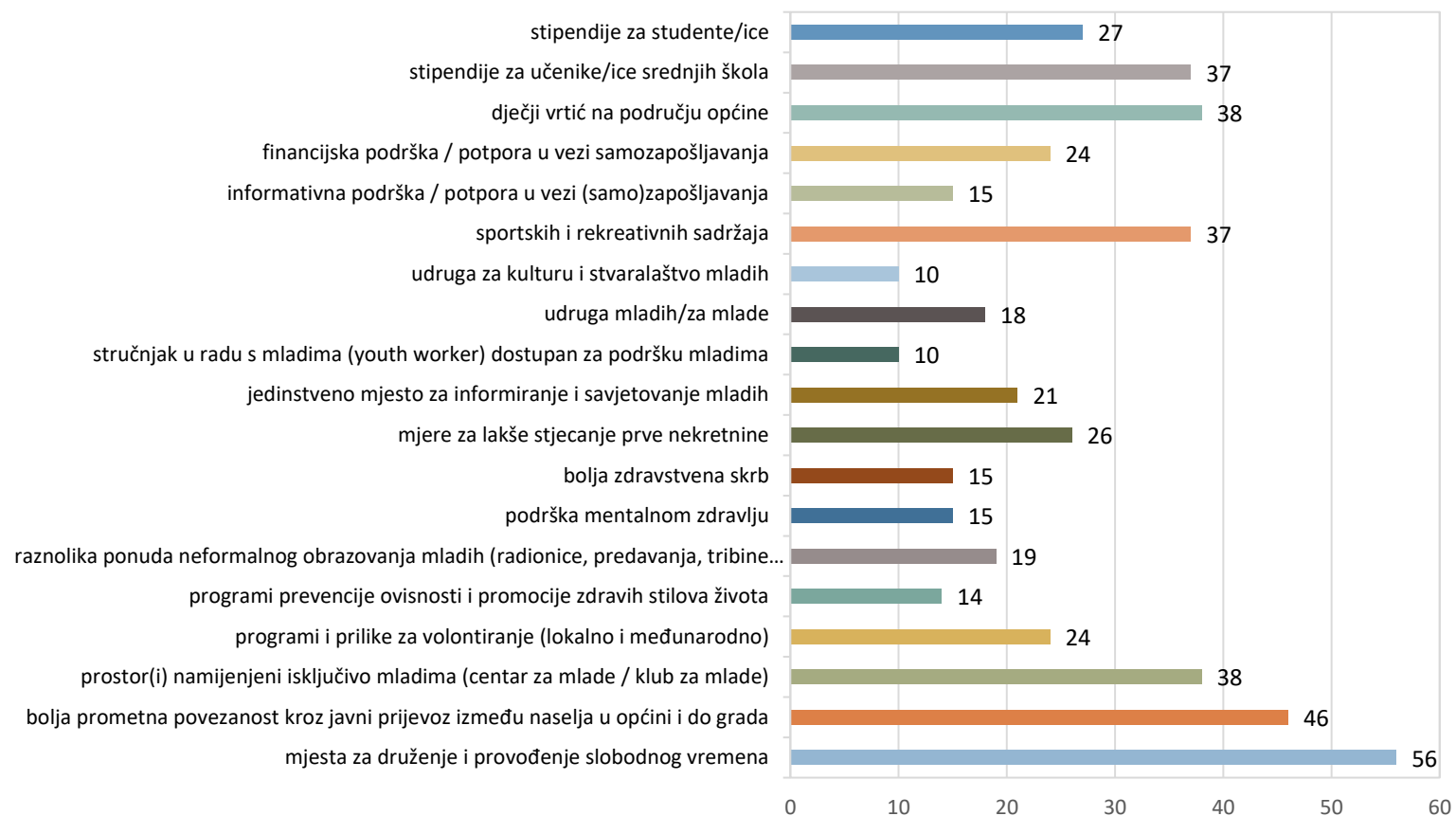
U kojima od navedenih aktivnosti s ciljem rješavanja problema bi bio/la voljan/na sudjelovati?

Slika 14.

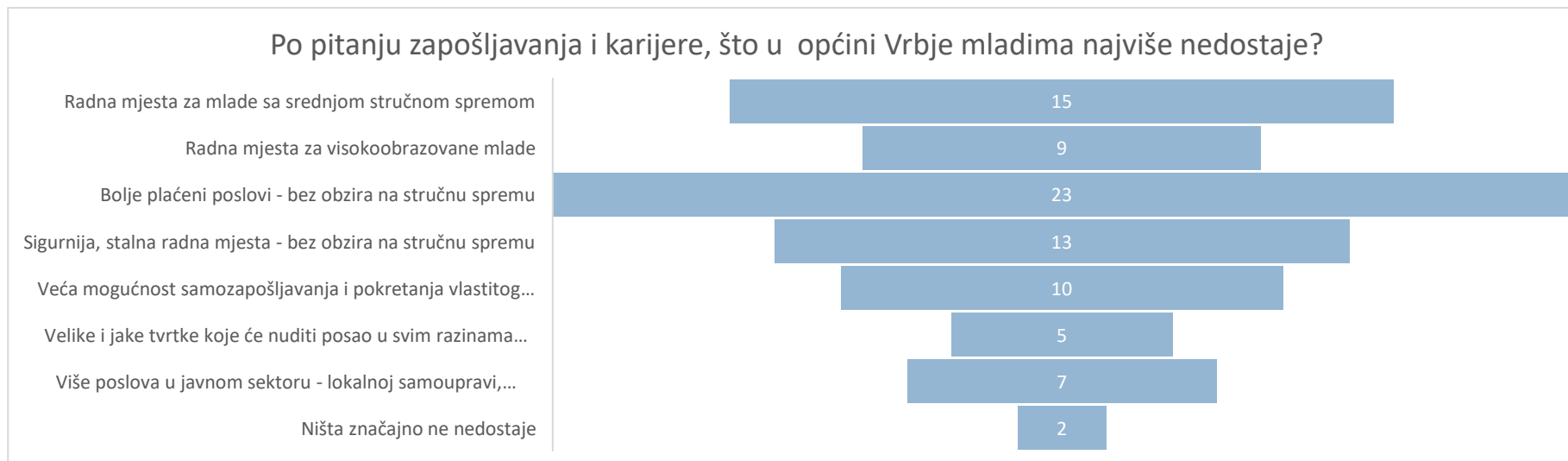
Mlade smo pitali što im u općini Vrboje treba te smo kao najčešći odgovor dobili mjesta za druženje i provođenje slobodnog vremena, bolju prometnu povezanost kroz javni prijevoz, prostori namijenjeni isključivo mladima, dječji vrtić na području općine, stipendije za učenike te sportskih i rekreativnih sadržaja.

Što mladima u općini Vrbje treba

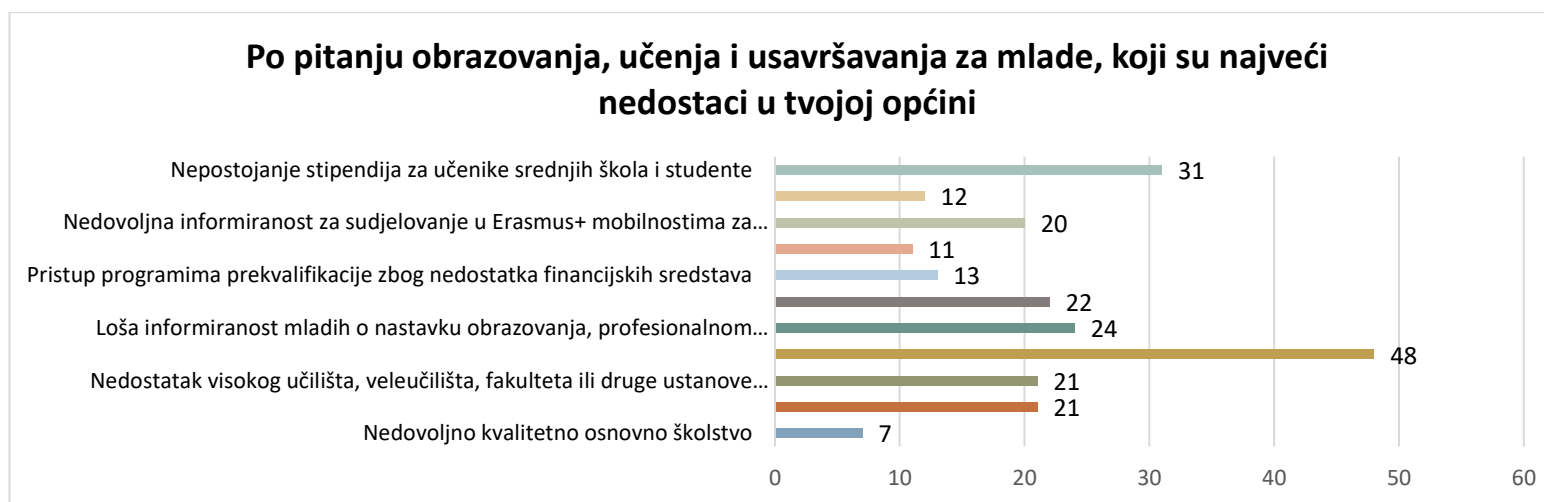
Slika 15.

Što se tiče zapošljavanja i karijere mladima najviše nedostaje bolje plaćenih poslova bez obzira na stručnu spremu, to kaže njih 27 %. Zatim slijede radna mjesta za mlade sa srednjom stručnom spremom (18 %) te sigurnija, stalna radna mjesta (15 %). Grafički je to prikazano na Slici 16.

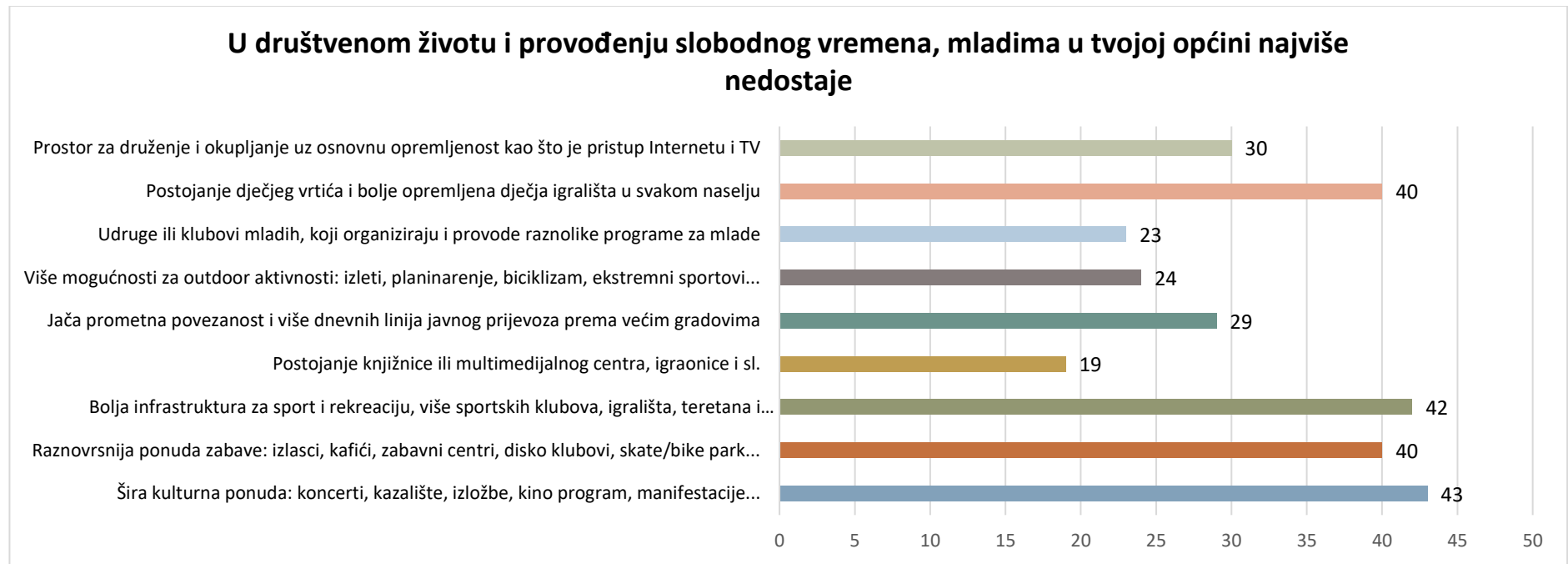
Slika 16.

Po pitanju obrazovanja, učenja i usavršavanja za mlade ispitanici_ice smatraju kako je najveći nedostatak manjak javnog prijevoza ili loš javni prijevoz što je velik problem za mlade iz naselja općine koji moraju daleko putovati do škole. Sljedeći nedostatak je nepostojanje stipendija za učenike srednjih škola. Zatim slijedi loša informiranost mladih o nastavku obrazovanja, pristup srednjim školama u udaljenim gradovima zbog nedostatka financija, nedostatak visokog učilišta te loš izbor ili manjak programa i smjerova u srednjim školama.

Slika 17.

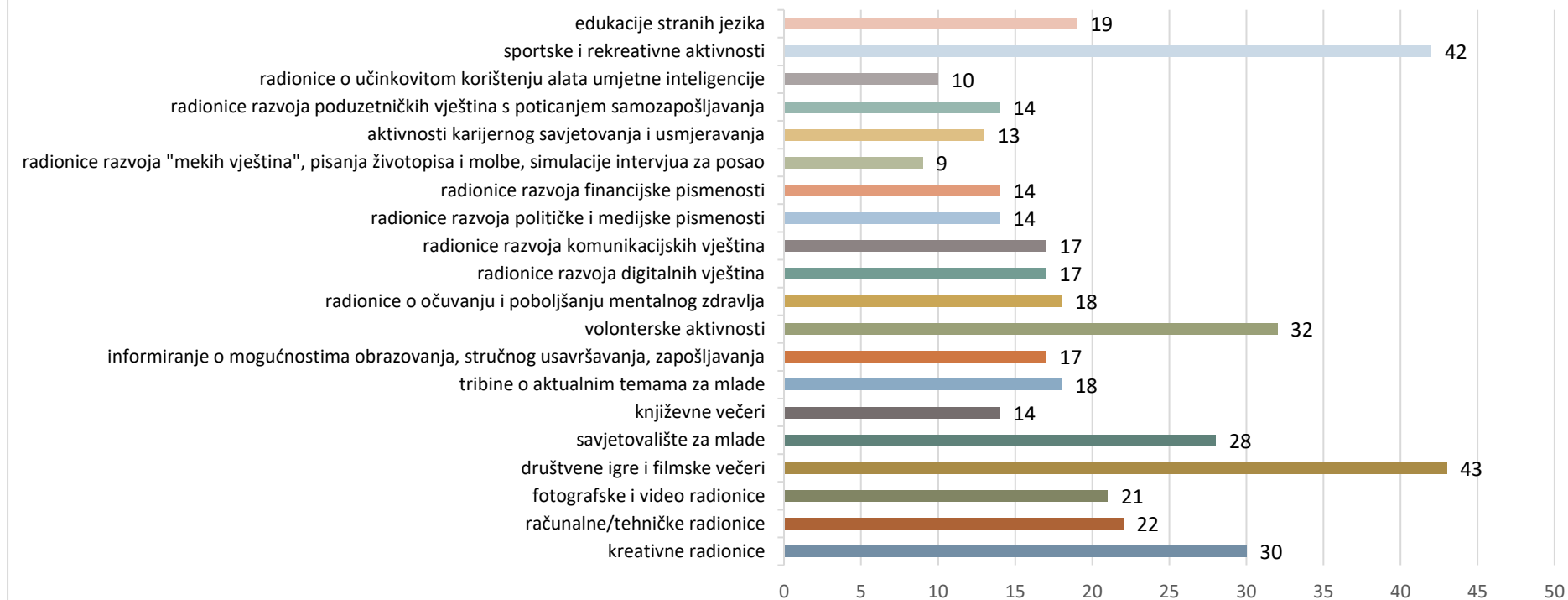
Što se tiče društvenog života i provođenja slobodnog vremena mladi su rekli kako im najviše nedostaje šira kulturna ponuda (koncerti, kazalište, izložbe, manifestacije). Zatim slijedi bolja infrastruktura za sport i rekreaciju, raznovrsnija ponuda zabave: izlasci, kafići, zabavni centri, disko klubovi, skate/bike park te postojanje dječjeg vrtića i bolje opremljena dječja igrališta u svakom naselju.

Slika 18.

Mlade smo pitali koje od aktivnosti bi posjećivali kada bi postojale u njihovoj općini. Iz grafičkog prikaza je vidljivo kako najveći broj mladih želi sudjelovati u društvenim igrama i filmskim večerima te u sportskim i rekreativnim aktivnostima. Zatim slijede volonterske aktivnosti, kreativne radionice te savjetovalište za mlade. Najmanje ih želi sudjelovati na radionicama razvoja mekih vještina, te radionicama o učinkovitom korištenju alata umjetne inteligencije. Ako uspoređujemo muškarce i žene, dobijemo podatke da muškarci više biraju sportske i rekreativne aktivnosti, fotografske i video radionice te računalne/tehničke radionice, dok žene preferiraju kreativne radionice, društvene igre i filmske večeri te volonterske aktivnosti.

Koje od sljedećih aktivnosti bi posjećivao/la da postoje u tvojoj općini?

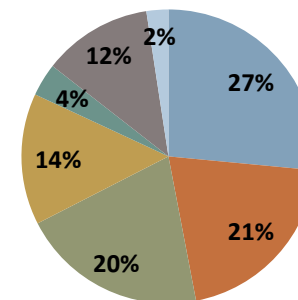

Slika 19.

Kada smo mlade pitali na koji način su se voljni uključiti u neke aktivnosti kako bi u njihovoj općini postojala bolja ponuda sadržaja njih 68 % je odgovorilo kako su uglavnom spremni uključiti se volonterski, od tog broja, njih 27 % dajući na raspolaganje većinu svog slobodnog vremena i svoje ideje, 21 % samo u sklopu neke organizacije i bez preuzimanja odgovornosti, a 20 % samo povremeno i ne više od nekoliko sati tjedno. Samo dvije osobe su navele kako se ne žele uključiti jer misle da se ništa ne može promijeniti.

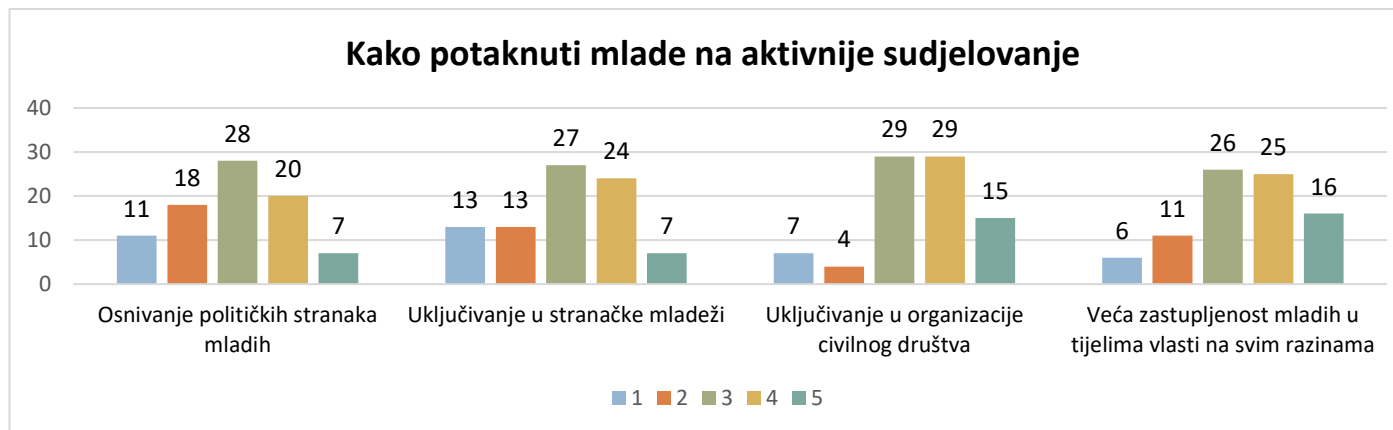
Za bolju ponudu sadržaja za mlade u našoj općini, voljan/voljna sam se uključiti na sljedeći način:

- Volonterski, dajući na raspolaganje većinu svog slobodnog vremena i sve svoje ideje
- Volonterski, ali isključivo u sklopu neke organizacije, bez preuzimanja odgovornosti ili uloge voditelja
- Volonterski, ali povremeno i ne više od nekoliko sati tjedno
- Samo uz novčanu naknadu
- Ne želim i nemam namjeru uključivati se u takve projekte, bez obzira na način rada
- Ne želim se uključiti jer nemam slobodnog vremena

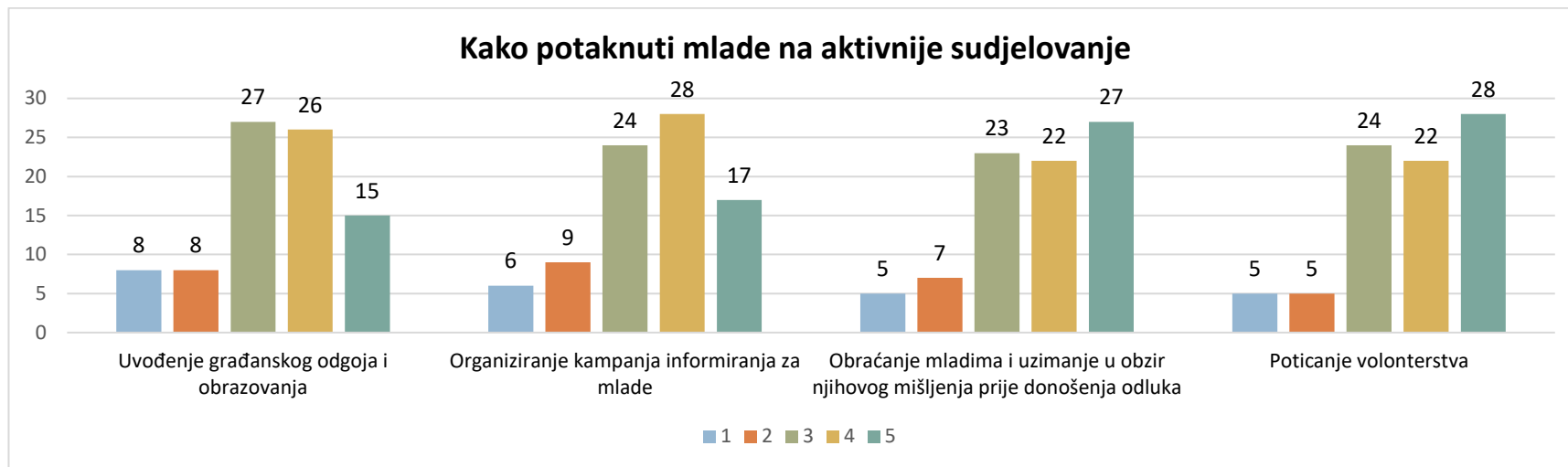

Slika 20.

U sljedećem pitanju smo pitali naše ispitanike/ice kako potaknuti mlade na aktivnije sudjelovanje te smo od njih zatražili da označe na skali od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem) koliko se slažu s navedenim tvrdnjama.

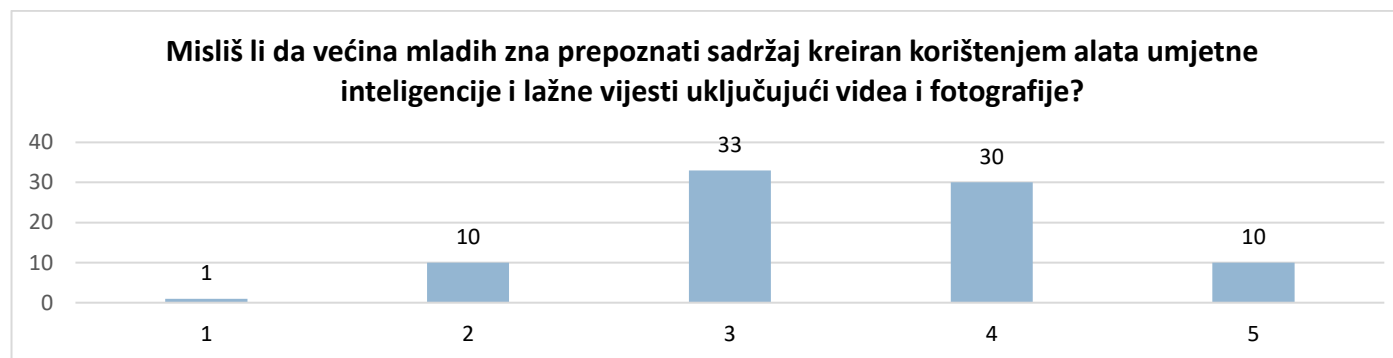
Slika 21.

Slika 22.

Kao što možemo vidjeti iz grafičkih prikaza naši ispitanici smatraju kako je mlade moguće potaknuti na aktivno sudjelovanje tako što će se kod njih poticati volonterski rad te im se obraćati i uzimati u obzir njihovo mišljenje prije donošenja nekih bitnih odluka koje se njih tiču. Također vrlo važnim smatraju i uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja te vjeruju kako upravo to može dovesti do aktivnijeg uključivanja mladih. Isto tako mlade će na angažman potaknuti i organiziranje kampanja informiranja za mlade te uključivanje mladih u organizacije civilnog društva.

Htjeli smo saznati misle li naši ispitanici/ice da većina mladih zna prepoznati sadržaj kreiran korištenjem alata umjetne inteligencije i lažne vijesti uključujući videa i fotografije gdje broj 1 znači „Sigurno ne zna“, a broj 5 „Sigurno zna“. Njihove odgovore smo prikazali na Slici 23. Naši ispitanici/ice smatraju kako mladi uglavnom znaju prepoznati sadržaj kreiran umjetnom inteligencijom.

Slika 23.

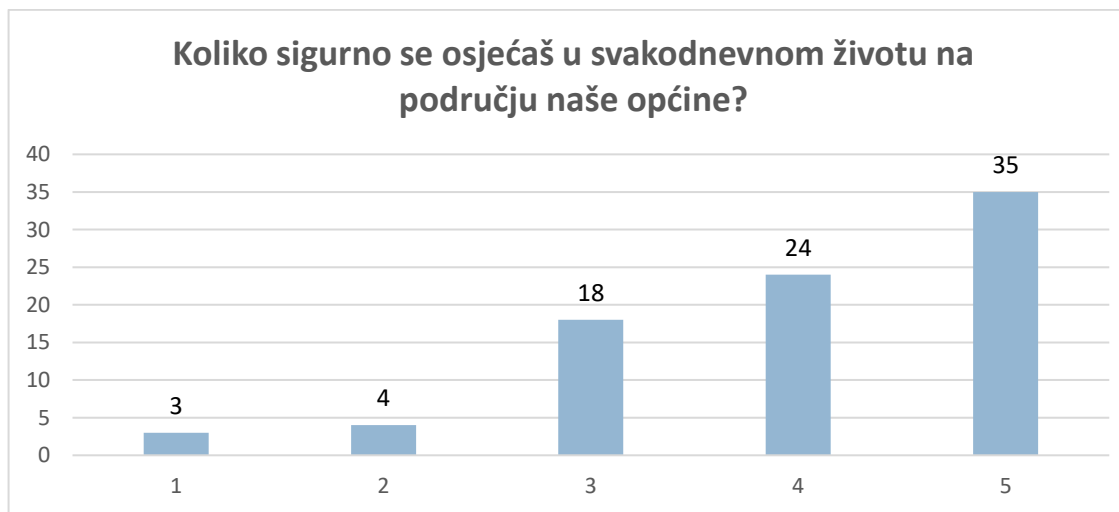
U pitanju otvorenog tipa htjeli smo saznati koja znanja i vještine mladima trebaju, odnosno nedostaju. Iako su neki odgovori neodređeni ili skeptični, preostali dio jasno ukazuje na tri ključna područja u kojima mladi osjećaju ili primjećuju najveće nedostatke.

1. Komunikacijske i socijalne vještine - Mladi se bore s prelaskom iz digitalnog svijeta u izravnu, „oči u oči“ komunikaciju. Nedostaje bonton, kultura ophođenja, sposobnost vođenja razgovora uživo, socijalna inteligencija (empatija, razumijevanje tuđih osjećaja) i prevladavanje asocijalnosti izazvane pretjeranom ovisnošću o mobitelima.

2. Praktična „životna“ pismenost - Postoji jasna frustracija zbog nedostatka znanja koje je potrebno za samostalan život, a koje se često ne uči u formalnom obrazovnom sustavu. Nedostaje financijska pismenost (upravljanje novcem), osnovne kućanske vještine (kuhanje, održavanje kućanstva), politička i medijska pismenost, te razumijevanje kako funkcionira tržište rada i poduzetništvo.

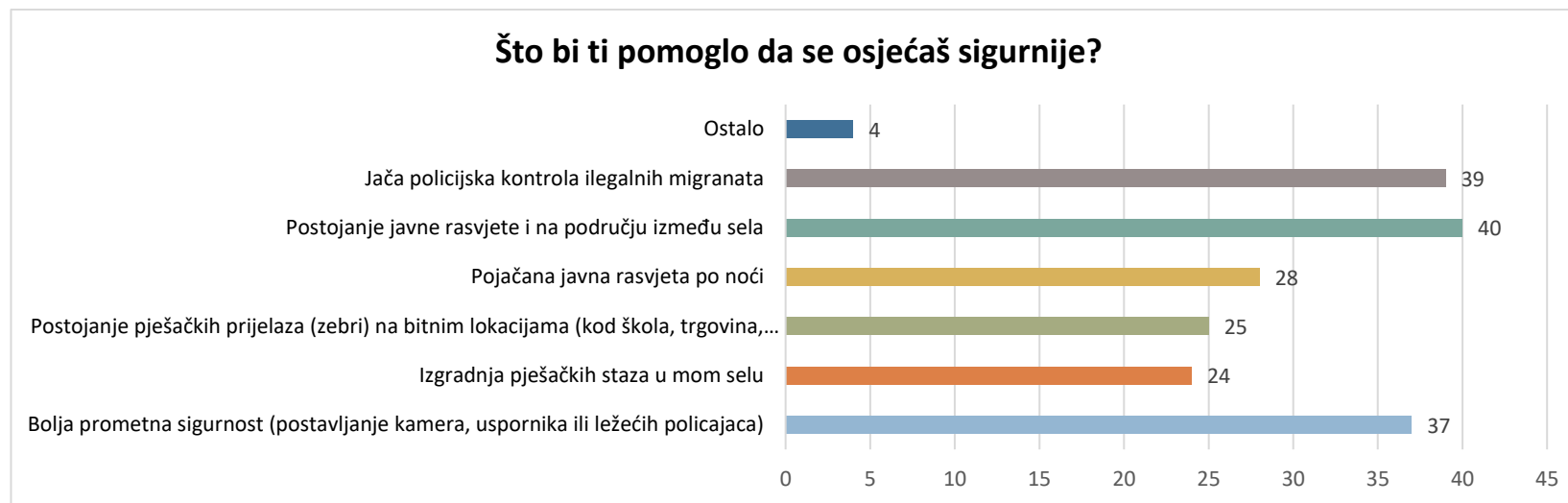
3. Psihološke i kognitivne kompetencije - Ovaj dio se odnosi na unutarnju snagu i način na koji mladi pristupaju rješavanju problema. Nedostaje im disciplina, radne navike, kritičko razmišljanje (sposobnost propitkivanja informacija), emocionalna otpornost, samosvijest i proaktivna zainteresiranost za svijet oko sebe (izlazak iz pasivnosti).

Sljedeće pitanje u upitniku je glasilo: Koliko sigurno se osjećáš u svakodnevnom životu na području naše općine? Iz grafičkog prikaza na Slici 24. vidimo kako se većina naših ispitanika_ica osjeća sigurno na području općine Vrbje. Gotovo 42 % ispitanika_ica je odabralo odgovor 5 koji znači da se u potpunosti osjećaju sigurno, te njih još 29 % odgovor 4 koji označava da se osjećaju sigurno.

Slika 24.

Kada smo ih pitali što bi im pomoglo da se osjećaju sigurnije naši ispitanici/ice su naveli kako je to postojanje javne rasvjete i na području između sela, jača policijska kontrola ilegalnih migranata te bolja prometna sigurnost (postavljanje kamera, uspornika ili ležećih policajaca).

Slika 25.

Posljednje pitanje u upitniku je bilo otvorenog tipa i glasilo je „**Što bi htio/htjela da se u tvom selu napravi za mlade u naredne tri godine?**“

Na temelju prikupljenih podataka, prijedlozi se mogu svrstati u četiri glavna tematska područja:

- **Prostori za okupljanje i druženje (najviši prioritet)** - uvjerljivo najčešći zahtjev. Mladi ne traže nužno nove objekte, već funkcionalne prostore koji ne bi „zjapili prazni“. Predlažu adaptaciju postojećih domova i sala, izgradnju društvenog/kulturnog HUB-a, prostorije namijenjene isključivo mladima (tzv. „klub mladih“), uz sadržaje prilagođene različitim dobnim skupinama mladih (15-19, 20-24, 25-30). Ovi prostori služili bi kao mjesta za socijalizaciju, edukaciju, organizaciju radionica i opušteno provođenje slobodnog vremena.
- **Sportsko-rekreativni sadržaji i infrastruktura** – izražena je velika potreba za modernizacijom postojećih i izgradnjom novih sportskih kapaciteta. Mladi predlažu obnovu nogometnih i rukometnih terena (*golovi, podloge*), izgradnja unutarnjih ili teretana na otvorenom, košarkaških terena, staza za rolanje / pješačenje te uređenje dječjih igrališta. Pretvaranjem „betonskih“ igrališta u sigurnije površine te održavanjem postojeće sportske infrastrukture ispunile bi se ove potrebe.
- **Sadržaji za djecu i mlade** – ispitanici_ice ističu nedostatak sadržaja za najmlađe i adolescente, što vide kao ključan faktor za ostanak mladih u selu. Predlažu izgradnju dječjeg vrtića / igraonice za djecu, te sadržaja koji potiču razvoj socijalnih vještina i aktivizam mladih. Time bi se osiguralo kvalitetnije organizirano slobodno vrijeme kroz udruge, sportske klubove i edukativne programe.
- **Komunalni standardi i dodatni sadržaji** - Manji dio ispitanika_ica fokusirao se na nužne komunalne i uslužne nadogradnje. Predložili_e su bolju javnu rasvjetu, unaprjeđenje opskrbe pitkom vodom (testiranje i filtracija), izgradnju kanalizacijskog sustava, otvaranje trgovine te mogućnost plasmana lokalnih proizvoda otvaranjem općinske tržnice.

Kvalitativni zaključci

- Mladi ne traže isključivo „spektakularne“ objekte koji zahtijevaju visoka i skupa ulaganja, već konkretne, uredne i funkcionalne prostore.
- Uočljiv je apel za odgovornijim upravljanjem, gdje bi se uloga lokalne samouprave (i lokalnih udruga) vidjela kao facilitatora koji pruža podršku, poticaj i redovitu brigu, a ne samo jednokratne investicije.
- Često je istaknuta želja za vraćanjem „duha zajedništva“ kroz kulturne manifestacije, sportske susrete i udruživanje koje je nekada postojalo.

3. 5. “NAŠA BUDUĆNOST – NAŠA RIJEČ” – IZVJEŠTAJ PROVEDENIH STRUKTURIRANIH DIJALOGA

Aktivnost „Naša budućnost – naša riječ“ se provodila od prosinca 2025. do ožujka 2026. godine te je održana u 6 naselja općine Vrbje. Aktivnost je održana u društvenim domovima u Vrbju, Mačkovcu, Dolini, Sičicama, u društvenim prostorijama na Visokoj Gredi te u Društvenom centru Bodovaljci. U aktivnosti je sudjelovalo 61 sudionik_ica s područja općine Vrbje, 6 općinskih vijećnika_ica i 7 radnika_ica s mladima. Sam proces konzultacija tekao je jako dobro, te su mladi jasno iznosili svoje probleme i potrebe. Glavni fokus se odnosio na prepreke i probleme s kojima se mladi suočavaju u njihovom naselju.

Fokus grupe temeljene su na nekoliko tema: **Obrazovanje i zapošljavanje, Mladi u ruralnoj sredini, Prostor i sudjelovanje za sve, Mentalno zdravlje i dobrobit, Digitalno doba i Razno.**

Ove su teme odabrane iz europskog okvira – *Ciljeva za mlade iz Strategije EU za mlade, Nacionalnog programa za mlade*, na temelju dosadašnjih *istraživanja* na nacionalnoj razini, te na temelju *prepoznatih rizika* koji proizlaze iz digitalnog doba –neprepoznavanja lažnih vijesti, *deepfake* videa i prijevara na internetu, elektroničkog nasilja; te općih sigurnosnih prijetnji i rizika na nacionalnoj razini.

U nastavku sljedi kumulativni izvještaj sa svih provedenih dijaloga između mladih i donositelja_ica odluka facilitiranih od strane radnika_ica s mladima kroz fokus grupe.

- *Fotke s fokusica-*

Tema: Obrazovanje i zapošljavanje

1. Koja znanja i vještine mladima trebaju danas? Kakva potpora im treba da to steknu?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Mladi općine Vrbje jasno su detektirali da im školski sustav pruža teoriju, ali ih ostavlja nespremna za "stvarni život". Mladi osjećaju da izlaze iz škola nespremni za stvarne radne izazove. Posebno naglašavaju manjak praktične pismenosti – ne znaju kako ispuniti poreznu prijavu, kako otvoriti račun u banci, kako funkcionira mirovinski sustav, kako ostvariti svoja radna prava ili kako aktivno sudjelovati u lokalnoj politici. Mladi ne razumiju kako funkcionira lokalna samouprava niti država, što vodi do nezainteresiranosti za izbore i društveni angažman.

Na profesionalnom planu, prioritet su strani jezici, poznavanje digitalnih alata (Excel, Canva), vještine pisanja životopisa i pripremu za razgovore za posao te specifična tehnička znanja (npr. upravljanje poljoprivrednim strojevima ili AI alatima).

Iako se mladi smatraju digitalno pismenima jer koriste društvene mreže, nedostaju im temeljne socijalne vještine. Mladi ističu važnost mekih vještina (*soft skills*): komunikacijske vještine, kritičko razmišljanje, timski rad, upravljanje stresom i javni nastup. Javni nastup i argumentirana rasprava ocijenjeni su kritičnima. To ukazuje na potrebu za radionicama govorničtva i debatnim klubovima koji bi im podigli samopouzdanje.

Traže lakši pristup informacijama (da ne moraju sami "kopati" po web stranicama), financijsku pomoć za edukacije i prostor za rad (računalo, printer). Ovo je prilika za Općinu da postane posrednik u informiranju.

Mladi koriste AI i internet svakodnevno, ali to čine površno. Potrebna im je edukacija o kritičkom razmišljanju i sigurnosti na internetu kako bi znali prepoznati lažne vijesti i zaštititi svoje podatke.

Kao najveće prepreke učenju novih vještina navode se financije i prijevoz. Budući da su mladi u ruralnoj sredini poput općine Vrbje ovisni o putovanju u veće centre, svaka lokalna potpora (prostor s opremom ili sufinanciranje tečajeva) izravno bi povećala njihovu konkurentnost na tržištu rada.

Iskazan je interes za:

- Tečajeve stranih jezika i napredne informatike.
- Radionice financijske i građanske pismenosti.
- Edukacije o održivoj poljoprivredi i suvremenim tehnologijama.
- Kreativne radionice (grafički dizajn, fotografija).

2. Koje probleme imate kod traženja posla? Kakva vam podrška treba da bi sami pokrenuli posao?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Mladi općine Vrbje vide tržište rada kao zatvoren sustav u kojem dominiraju poznanstva, dok je stvarna prilika za dokazivanjem stručnosti rijetka. Zapošljavanje "preko veze" i diskriminacija žena (pitanja o obitelji) istaknuti su kao najveće barijere.

Mladi u svim naseljima ističu nedostatak radnih mjesta u lokalnoj sredini, posebno onih koja odgovaraju njihovim stručnim kvalifikacijama. Izražen je problem nemogućnosti stjecanja prvog radnog iskustva jer poslodavci traže već iskusne radnike, a iskustvo nemaju gdje steći jer su prakse nekvalitetne (obavljanje pomoćnih poslova umjesto stručnih).

Postoji želja za samozapošljavanjem, ali ne znaju odakle krenuti, koči ih strah od neuspjeha, komplicirana administracija ("papiri") i nedostatak početnog kapitala. Jednokratni poticaji im nisu dovoljni; oni traže dugotrajnu podršku koja uključuje pokrivanje fiksnih troškova (najam, režije) dok posao ne stane na noge.

HZZ se doživljava kao nedovoljna podrška, a programi lokalnih učilišta kao zastarjeli i neprilagođeni modernim zanimanjima. Iskazana je potreba za radionicama za pisanje životopisa, simulacijama razgovora za posao te redovito informiranje o HZZ vaučerima i mjerama.

Postoji snažna želja za učenjem iz tuđeg iskustva. Mladi žele čuti ljude koji su uspjeli (ili pogriješili) u procesu otvaranja obrta ili tvrtke. Mentorstvo "vršnjak vršnjaku" ili od strane iskusnijih poduzetnika ključno je za razbijanje straha. Predlažu uvođenje sustava mentorstva gdje bi iskusni poduzetnici savjetovali mlade. Dodatna prepreka je loša prometna povezanost i visoka cijena karata, što rad u susjednim gradovima čini neisplativim.

Zaključak prve teme:

Analiza odgovora pokazuje da se mladi općine Vrbje nalaze na prekretnici između završenog formalnog obrazovanja i ulaska u svijet odraslih, pri čemu se osjećaju **nepripremljeno, nesigurno i nedovoljno informirano**.

Formalno obrazovanje nudi previše teorije, a premalo vještina. Mladi jasno ističu nedostatak "**životne pismenosti**". To uključuje snalaženje u birokraciji (banke, porezi, mirovinski sustav) te nisku razinu građanske pismenosti, zbog čega se osjećaju isključeno iz procesa donošenja odluka u svojoj općini. Iako su generacija koja je odrasla uz tehnologiju nedostaju im **napredne poslovne vještine** (poput rada u Excelu ili dizajna u Canvi) i sposobnost kritičkog razmišljanja kako bi se zaštitili od lažnih vijesti. Paralelno s tim, javlja se i problem u komunikaciji uživo – javni nastup, pisanje molbi za posao i vještina pregovaranja s poslodavcima prepoznati su kao ključne točke u kojima im je potrebna hitna edukacija i vježba.

Mladi tržište rada doživljavaju kao nepravedno. Prevladava snažno uvjerenje da se do dobrog posla dolazi isključivo preko poznanstava. Dodatno ih opterećuje diskriminacija, posebno kod mladih žena, te "začarani krug" u kojem ne mogu dobiti posao bez iskustva, a iskustvo nemaju gdje steći jer su stručne prakse svedene na pomoćne poslove (kuhanje kave, čišćenje).

Postoji vidljiv interes za samozapošljavanje, posebno u poljoprivredi i kreativnim industrijama, ali taj potencijal guše komplicirana administracija i strah od neuspjeha. Mladi poručuju da im **samo novac nije dovoljan**. Njima je potreban mentor koji je već prošao taj put i koji će ih voditi kroz rješavanje papira. Traže dugoročnu sigurnost (pomoć s režijama i najmom) dok im posao ne postane samoodrživ.

Loša prometna povezanost i troškovi prijevoza direktno utječu na njihovu mogućnost edukacije i zapošljavanja u obližnjim gradovima. Zbog toga se od Općine očekuje da postane **lokalni centar podrške** – mjesto gdje će imati pristup tehnologiji (printer, internet) i informacijama, bez potrebe za stalnim odlaskom u veće centre.

Tema: Mladi u ruralnoj sredini

1. Kakve su promjene potrebne kako bi se poboljšao život mladih u našoj općini?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Analiza odgovora ukazuje na to da se mladi u općini Vrbje osjećaju izolirano i zakinuto u usporedbi sa svojim vršnjacima iz gradova. Njihovi problemi nisu luksuz, već osnovne potrebe: kako doći do posla, gdje učiti i kako se družiti na siguran način.

Najveća prepreka svakodnevnom životu je gotovo nepostojeći javni prijevoz. Osim školskog autobusa, mladi nemaju drugih linija, što ih čini potpuno ovisnima o roditeljima ili skupom taksiju.

Manja konkurentnost pri zapošljavanju (poslodavci izbjegavaju plaćati visoke putne troškove), nemogućnost pohađanja izvanškolskih aktivnosti i ogroman gubitak vremena u putovanju.

Predlažu uvođenje dodatnih linija ili kombi prijevoza te sufinanciranje vozačkih ispita kao mjere osamostaljenja.

Mladi u pojedinim naseljima nemaju čak ni kafić, a kamoli prostor za mlade. Postoji snažna želja za multifunkcionalnim prostorom koji bi imao dvije svrhe. S jedne strane radna svrha gdje bi prostor bio opremljen računalima, brzim internetom i printerom za učenje i seminare (jer je kućni internet često loš). S druge strane zabavna svrha gdje bi imali mjesto za druženje uz TV, društvene igre (pikado, bilijar) i namještaj. Mladi su spremni sami brinuti o prostoru, čistiti ga i imenovati odgovornu osobu, što pokazuje visoku razinu zrelosti.

Postoji velika potreba za aktivnim životom. Mladi predlažu obnovu stadiona, izgradnju odbojkaškog igrališta iza škole te postavljanje vanjskih sprava za vježbanje (teretana na otvorenom). Kako bi se spriječio vandalizam na novim terenima, mladi sami predlažu postavljanje nadzornih kamera.

Istaknuta je opasnost od brze vožnje kroz naselja. Traži se izgradnja pješačkih staza u naseljima u kojima ih još nema te postavljanje kamera za nadzor brzine ili semafora kako bi se zaštitili pješaci (naglašeno je opasno raskrižje u centru Sičica).

Općina se doživljava kao "prazna" po pitanju događanja. Mladi žele biti uključeni u organizaciju, a ne samo biti promatrači. Ideje su organizacija koncerata (npr. za Veliku Gospu), proslava u domovima (Visoka Greda), Adventa i sportskih turnira.

Nedostaju im osnovni sadržaji poput trgovine u selu, što dodatno otežava svakodnevicu.

2. Kakva podrška treba mladim obiteljima u našoj općini?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Mladi općine Vrbje smatraju da je za ostanak u selu ključna sigurnost i dostupnost osnovnih usluga. Da bi mladi zasnovali obitelji u općini, potreban im je dom koji mogu priuštiti i sustav koji će im olakšati podizanje djece uz posao.

Zbog visokih cijena nekretnina i materijala, mladi teško dolaze do vlastitog doma. Kao ključne mjere ističu veća financijska sredstva za kupnju i obnovu starih kuća, ali i podršku onima koji grade na naslijeđenom zemljištu. Oslobođanje od komunalnih naknada u prvih godinu dana gradnje te besplatni priključci na vodovodnu mrežu značajno bi rasteretili obiteljske budžete u najkritičnijoj fazi.

Najveći teret za mlade roditelje je usklađivanje posla i obitelji. Trenutni nedostatak mjesta u vrtićima i potreba za odlaskom u Novu Gradišku stvaraju velike logističke probleme. Postoji jasna potreba za vrtićem u samoj općini ili barem osiguravanjem poludnevnih boravaka i igraonica. Dok se ne prošire kapaciteti vrtića, mladi predlažu sufinanciranje obrta za čuvanje djece (dadilja) i financijsku pomoć roditeljima čija djeca nisu dobila mjesto u sustavu.

Kontinuirano sufinanciranje školskog pribora, radnih bilježnica i udžbenika vidi se kao nužna i iznimno korisna mjera.

Kvaliteta života u ruralnoj sredini izravno ovisi o dostupnosti osnovnih usluga. Mladi ističu da im je za normalan život neophodna stalna dostupnost liječnika, zubara i ljekarne unutar općine kako bi se izbjegla putovanja za svaku sitnicu.

Također ističu važnost funkcionalne pošte i moderniziranih igrališta koja su sigurna za djecu.

Kao i u ranijim temama, prijevoz se prožima kroz sve aspekte života. Mladi roditelji trebaju bolje organiziran prijevoz za djecu (predškola i izvannastavne aktivnosti) kako bi mogli ostati zaposleni i produktivni članovi zajednice.

Zaključak druge teme:

Druga tema rasprave jasno je pokazala da mladi općinu Vrbje doživljavaju kao mjesto s velikim potencijalom za miran obiteljski život, ali istovremeno osjećaju snažnu izoliranost i nedostatak osnovnih sadržaja.

Najveći problem koji se prožima kroz sve aspekte života je prometna odsječenost. Ovisnost o školskom autobusu ili roditeljima ograničava mlade u zapošljavanju, obrazovanju i društvenom životu. Bez adekvatnog javnog prijevoza ili podrške pri osamostaljivanju (poput sufinanciranja vozačkih ispita), mladi ostaju "zarobljeni" u selu, što izravno utječe na njihovu motivaciju i konkurentnost na tržištu rada.

Trenutno je veliki problem nedostatak mjesta za okupljanje (kafića, klubova mladih). Njihov prijedlog o multifunkcionalnom prostoru pokazuje visoku zrelost: žele mjesto gdje mogu istovremeno učiti uz kvalitetan internet (koji im kod kuće često nedostaje) i opustiti se uz društvene igre. Ključno je što su spremni preuzeti potpunu odgovornost za održavanje i čuvanje takve imovine.

Kvaliteta života u općini izravno je vezana uz sigurnost na cestama i mogućnost rekreacije. Mladi su zabrinuti zbog brze vožnje kroz naselja i traže konkretna rješenja poput kamera i pješačkih staza. S druge strane, postoji snažna želja za bavljenjem sportom, ali uz uvjet da se igrališta moderniziraju i zaštite od vandalizma, čime bi se potaknuo zdraviji razvoj djece i mladih.

Da bi mladi ostali u općini Vrbje, stambeno pitanje i skrb o djeci moraju biti prioritet. Mladi traže da Općina postane partner u gradnji i obnovi kuća kroz ukidanje birokratskih troškova (komunalije, priključci) i izravne poticaje.

Nedostatak vrtića u općini prepoznat je kao najveća kočnica mladim roditeljima koji žele raditi. Dok se ne izgradi vrtić, nužna su prijelazna rješenja poput sufinanciranja dadilja ili poludnevnih boravaka.

Postojanje liječnika, zubara i ljekarne te opstanak pošte i trgovine u Općini nisu samo želje, već uvjeti za normalan svakodnevni život.

Tema: Prostor i sudjelovanje za sve

1. Sudjelujete li u donošenju odluka u lokalnoj zajednici? Na koji način biste htjeli sudjelovati u donošenju odluka na lokalnoj razini (osnivanje savjeta mladih, peticije, praćenje rada općinskog vijeća, obraćanje općini)?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Analiza odgovora ukazuje na postojanje velikog jaza između mladih i Općine. Iako mladi vole svoju zajednicu i imaju ideje, osjećaju se isključeno iz procesa odlučivanja, uglavnom zbog neinformiranosti i straha od komplicirane administracije.

Mladi trenutno ne prate rad Općinskog vijeća niti su upoznati s ulogom Savjeta mladih. Komunikacija je svedena na pojedinačne, ciljane upite, dok sustavni dijalog ne postoji.

Odluke koje se tiču mladih donose se bez njihova izravna utjecaja jer oni ne znaju "kako sustav radi".

Mladi traže maksimalnu transparentnost – žele da se odluke i planovi Općine objavljuju tamo gdje oni vide, a to su društvene mreže (Instagram, Facebook, TikTok) i pregledna web stranica.

Postoji jasna želja za osnivanjem Savjeta mladih i ponovnim pokretanjem udruge mladih, ali postoje velike barijere. Mladi su obeshrabreni količinom administracije potrebne za vođenje udruge. Većina je iskazala interes za sudjelovanje, ali nitko ne želi sam preuzeti svu odgovornost na početku. Čekaju da Općina ili neka stručna osoba pokrene inicijativu, pruži im ruku i nauči ih prvim koracima.

Mladi nisu pasivni, ali njihov aktivizam je specifičan. Spremni su potpisivati peticije, sudjelovati u radnim akcijama i neformalnim edukacijama. Predlažu održavanje redovitih (npr. godišnjih) sastanaka s vodstvom Općine gdje bi mogli izravno reći što ih muči. Žele da ih netko iz Općine "nauči iskustveno" – objasni im kako funkcionira proračun, kako se donose odluke i kako oni mogu postati zastupnici svojih interesa.

Mladi više ne žele biti samo publika, već organizatori. Žele raznovrsnost koja spaja tradiciju i modernost: pokladno jahanje i tradicijski običaji, ali uz moderne dodatke poput "partyja na Savi", kina na otvorenom ili novih sportova koji nisu samo nogomet.

Iskazali su spremnost da sami podijele zaduženja i odrade fizički dio posla oko organizacije, uz financijsku i logističku podršku Općine.

2. Kakve bi usluge i sadržaje udruge na području naše općine trebale pružati mladima? U kakvim aktivnostima biste htjeli volontirati?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Analiza pokazuje da su mladi u općini Vrbje većinom aktivni kroz tradicionalne udruge poput DVD-a, mladi iskazuju želju za širim spektrom djelovanja koji bi modernizirao život u selu.

Vide udruge kao ključne pokretače promjena, ali smatraju da se njihov rad treba proširiti. Uz tradicionalno vatrogastvo, mladi žele da udruge nude više sportskih aktivnosti (izvan nogometa), tečajeve samoobrane te edukacije koje im škola ne pruža (pisanje životopisa, osnove poreznog sustava i mirovinskog osiguranja).

Istaknuta je želja za zajedničkom organizacijom velikih manifestacija (Advent, koncerti) kroz suradnju više različitih udruga, čime bi se ojačalo zajedništvo u općini.

Mladi su pokazali empatiju i spremnost na rad za opće dobro, posebno prema ranjivim skupinama. Postoji interes za obilazak starijih i nemoćnih osoba u selu. Iako postoji mali strah hoće li starije osobe prihvatiti pomoć, mladi su spremni na ovaj oblik humanitarnog rada.

Spremni su sudjelovati u fizičkom uređenju mjesta, ali i u prenošenju znanja (pružanje besplatnih instrukcija mlađim učenicima). Glavna prepreka je nedostatak znanja o tome što je točno volontiranje. Mladi traže osnovne edukacije o volonterskim pravima i obvezama kako bi se osjećali sigurnije u tim ulogama. Iako se na akcije u selu uglavnom odazovu, mladi primjećuju da se to uvijek svode na iste pojedince.

U naseljima poput Mačkovca, gdje se osjeća nedostatak sadržaja, mladi se ne osjećaju dovoljno motiviranim da sami pokrenu stvari "od nule". Jasno poručuju da im treba inicijalni poticaj. Ako Općina osigura logistiku i pokrene poziv, mladi će se odazvati i podijeliti zaduženja.

Dok je u nekim mjestima društveni život razvijeniji kroz rad DVD-a, u manjim naseljima vlada osjećaj zapostavljenosti. Mladi iz tih sredina traže da se događaji ravnomjerno rasporede po cijeloj općini, kako bi svako selo dobilo priliku za zabavu i druženje.

Zaključak treće teme:

Analiza treće teme potvrđuje da mladi u općini Vrbje posjeduju snažnu volju za radom i napretkom, ali im nedostaje most prema Općini i stručno vodstvo koje bi ih provelo kroz administrativne prepreke. Mladi vole svoju zajednicu, ali sustav donošenja odluka vide kao kompliciran i dalek. Postoji potreba za modernizacijom komunikacije – prelazak s formalnih dopisa na društvene mreže (Instagram, TikTok, Facebook) i preglednu web stranicu, kako bi mladi uopće znali koje se odluke donose u njihovo ime.

Iako postoji interes za Savjet mladih i osnivanje udruga, strah od "papirologije" i preuzimanja potpune odgovornosti djeluje obeshrabrujuće. Ključni zaključak je da mladi trebaju inicijalni poticaj od Općine.

Dok tradicionalne udruge poput DVD-a čine temelj društvenog života, mladi traže proširenje aktivnosti. Njihovi prioriteti uključuju praktična znanja o porezima, mirovinskom sustavu i pisanju životopisa, uvođenje novih sportova, tečajeva samoobrane te modernih zabavnih sadržaja koji spajaju tradiciju s interesima mladih (npr. kino na otvorenom).

Mladi žele da sva naselja, neovisno o veličini, imaju pristup događanjima kako bi se izbjegao osjećaj zapostavljenosti u manjim mjestima.

Mladi iskazuju socijalnu osjetljivost, posebno prema starijim mještanima i uređenju okoliša. Međutim, potrebna im je edukacija o volontiranju kako bi razumjeli svoja prava i obveze. Spremni su biti "radna snaga" i organizatori, ali pod uvjetom da im Općina pruži logističku i financijsku podršku.

Tema: Mentalno zdravlje i dobrobit

1. Kakva vam je podrška potrebna za poboljšanje/zadržavanje mentalnog zdravlja o dobrobiti?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Analiza odgovora pokazuje da je mentalno zdravlje mladih u općini Vrbje puno proturječja. Dok dio mladih otvoreno vapi za pomoći i prepoznaje simptome poput anksioznosti i depresije, drugi dio temu i dalje ignorira ili je smatra nevažnom zbog duboko ukorijenjene društvene stigme.

Najveća prepreka brizi o mentalnom zdravlju u ruralnoj sredini je osjećaj srama. Odlazak psihologu se i dalje često smatra "sramotom" ili znakom slabosti. Mladi se radije povjeravaju vršnjacima nego stručnjacima jer se boje osude okoline. Posebno zabrinjava podatak da se radionice o mentalnom zdravlju u školama ponekad doživljavaju kao kazna, što stvara negativan otpor prema stručnoj pomoći.

Potrebne su javne kampanje i edukacije koje bi osvijestile zajednicu da je traženje pomoći znak snage, a ne slabosti.

Mladi su jasno istaknuli da roditelji često ne prepoznaju njihove probleme. Roditelji simptome stresa ili depresije često miješaju s lijenošću ili nezainteresiranošću, vjerujući da će "to proći samo od sebe". Navodi se problem roditeljskog pritiska gdje se vlastiti neuspjesi projiciraju na djecu, što stvara dodatnu anksioznost kod mladih. Edukacija roditelja prepoznata je kao apsolutni prioritet kako bi oni postali podrška, a ne izvor stresa. Mladi u općini Vrbje nemaju se kome obratiti u svojoj neposrednoj blizini. Stručna pomoć u školama je često nedostupna, preopterećena ili joj mladi nedovoljno vjeruju. Putovanje u grad kod privatnog psihologa je skupo i komplicirano, zbog čega mladi ostaju prepušteni sami sebi ili internetu (uključujući i AI alate poput ChatGPT-a) u potrazi za savjetima.

Budući da se mladi ustručavaju javno tražiti pomoć, rješenja moraju biti diskretna i prilagođena njihovom načinu života. Mladi žele dostupnost psihološkog savjetništva u blizini, bez dugih listi čekanja. Naglašavaju važnost radionica o emocionalnoj inteligenciji i suočavanju s anksioznošću. Mladi žele naučiti konkretne vještine: kako riješiti sukob, kako postaviti granice drugima i kako se nositi s ogromnim stresom oko školskih obveza.

Zaključak četvrte teme:

Analiza stanja pokazuje da je pitanje mentalnog zdravlja mladih u općini Vrbje jedan od najosjetljivijih izazova. Iako su anksioznost, stres i depresija prisutni, o njima se u ruralnoj sredini rijetko progovara, što mlade ostavlja izoliranim u njihovim problemima.

Glavna prepreka bilo kakvom napretku je duboko ukorijenjena stigma. Mladi se boje da će biti označeni kao "slabi" ili "čudni" ako potraže pomoć.

Ključno je promijeniti percepciju zajednice: traženje stručne pomoći mora postati normalan čin brige o sebi, poput odlaska stomatologu.

Mladi su jasno istaknuli da roditelji često čine prvi krug nerazumijevanja. Zbog generacijskog jaza, roditelji emocionalne poteškoće često otpisuju kao lijenost, prolaznu fazu ili nedostatak obveza. Takav pristup stvara dodatni pritisak i osjećaj odbačenosti.

Stručne službe u školama su često preopterećene, a privatni psiholozi u gradovima su financijski i prometno nedostupni. To dovodi do opasnog trenda traženja dijagnoza putem društvenih mreža ili umjetne inteligencije. Postoji opravdana potreba za lokalnim, besplatnim i anonimnim savjetovaništem koje bi mladi mogli posjetiti bez straha da će ih netko vidjeti ili osuditi.

Iskazali su želju za praktičnim radionicama koje bi ih naučile kako postaviti granice u odnosima, kako zdravo rješavati sukobe bez svađe te kako upravljati stresom uzrokovanim školskim i obiteljskim očekivanjima.

Tema: Digitalno doba

1. Zbate li što znači medijska pismenost? Mislite li da je mladi danas imaju? Mislite li da mladi znaju prepoznati sadržaj kreiran korištenjem alata umjetne inteligencije i lažne vijesti uključujući videa i fotografije? Ako ne, kakva im podrška treba?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Analiza odgovora pokazuje da su mladi općine Vrbje iako se osjećaju snalažljivima, svjesni da tehnologija napreduje brže od njihove edukacije.

Uvelike se oslanjaju na vlastitu procjenu i samostalno istraživanje. Smatraju da mogu prepoznati sadržaj kreiran umjetnom inteligencijom (AI) uočavanjem sitnih grešaka na fotografijama ili neprirodnih pokreta u videu. Ipak, priznaju da AI postaje sve uvjerljiviji. Većinu digitalnih vještina stekli su sami, "u hodu", jer smatraju da ih školski sustav u tome ne prati dovoljno.

Tradicionalni mediji poput televizijskog dnevnika ili portala za mlade gotovo ne postoje. Glavni izvor informacija su društvene mreže, prvenstveno TikTok. Takav način informiranja nosi rizik od brzog širenja lažnih vijesti. Iako mladi tvrde da provjeravaju izvore ako ih neka tema jako zanima, priznaju da je lažne vijesti (fake news) teško prepoznati u moru informacija.

Postoji svjesnost da pretjerano oslanjanje na AI alate (poput ChatGPT-a) može "ubiti" njihovu vlastitu kreativnost i sposobnost samostalnog razmišljanja. Mladi pod medijskom pismenošću ne podrazumijevaju samo provjeru vijesti, već i način ponašanja na internetu. Ističu da je vrijeđanje na društvenim mrežama izrazito prisutno. Primjećuju loš pravopis, pretjerano korištenje kratica i općenito slabu kulturu pismenog izražavanja u digitalnoj komunikaciji. Naglašavaju potrebu za edukacijom o zaštiti podataka, s posebnim naglaskom na opasnosti objavljivanja fotografija (osobito djece).

Unatoč tome što se smatraju relativno pismenima, mladi pokazuju interes za dodatne radionice. Oni žele konkretna znanja o tome kako se zaštititi, kako prepoznati manipulaciju i kako koristiti AI na koristan, ali umjeren način.

2. Koje digitalne vještine mladima trebaju / nedostaju?

Mladi općine Vrbje digitalnu pismenost doživljavaju kao osnovni alat za rad i svakodnevni život. Većina mladih digitalne vještine (poput korištenja Canve za dizajn ili osnova video produkcije) uči samostalno putem interneta. Smatraju da su im te vještine dovoljne za osobne potrebe, ali su spremni na formalne tečajeve i edukacije (npr. putem HZZ vaučera) ako to od njih zahtijeva buduće radno mjesto. Interes postoji za digitalni marketing, kibernetičku sigurnost i pametno korištenje AI alata u obrazovanju i poslu.

Postoji snažan interes za vizualne vještine: grafički dizajn, fotografiju i obradu videa.

Prepoznaju da im nedostaje dublje znanje u programima koji su ključni za tržište rada. To se prvenstveno odnosi na Excel i analizu podataka, vještine koje su nužne u gotovo svakom administrativnom ili tehničkom poslu.

Žele se usavršavati u PowerPointu kako bi se profesionalnije izrazili. Također, smatraju kako trebaju raditi na sposobnosti brzog pronalaženja relevantnih informacija u moru podataka.

Mladi primjećuju dvosjekli mač umjetne inteligencije. S jedne strane, priznaju da se na nju previše oslanjaju (npr. za pisanje eseja i školskih zadaća), što može smanjiti njihovu kreativnost. S druge strane, žele naučiti kako efikasno i etično koristiti AI alate te kako prepoznati što je stvorio čovjek, a što stroj. Iako se osjećaju pismenima, priznaju da o medijskoj pismenosti, sigurnosti na internetu i zaštiti podataka znaju relativno malo. To uključuje prepoznavanje govora mržnje i zaštitu privatnosti, na što bi se rado odazvali u obliku edukacija.

Zaključak pete teme:

Analiza pokazuje da mladi općine Vrbje tehnologiju koriste svakodnevno i prirodno. Mladi su većinu svojih vještina stekli samostalno, svjesni da ih školski sustav u tome ne prati dovoljno. Iako se dobro snalaze u alatima za dizajn (Canva) i video produkciju, priznaju značajan nedostatak u naprednim poslovnim vještinama. Analiza podataka, rad u Excelu i profesionalno prezentiranje u PowerPointu prepoznati su kao ključni nedostaci koji im smanjuju konkurentnost pri traženju ozbiljnijih poslova.

Glavni izvor informacija za mlade su društvene mreže, prvenstveno TikTok, što nosi visoki rizik od manipulacije i širenja lažnih vijesti. Iako mladi vjeruju svojoj intuiciji, priznaju da im je sve teže razlikovati stvarnost od sadržaja kreiranog umjetnom inteligencijom (AI). Primjećuju porast online nasilja i pad opće pismenosti u digitalnoj komunikaciji.

Mladi prepoznaju AI kao "dvosjekli mač". Svjesni su da im alati poput ChatGPT-a olakšavaju školske obveze, ali se boje da pretjerano oslanjanje na njih može "ubiti" njihovu sposobnost samostalnog razmišljanja i kreativnost.

Spremni su se odazvati na radionice o sigurnosti i zaštiti podataka, grafičkom dizajnu i marketingu, prepoznavanju dezinformacija i kritičkom razmišljanju.

Tema: Razno

1. Kakva podrška treba mladim ženskim osobama na području naše općine? Osjećate li se sigurno u našoj sredini? Što bi vam pomoglo da se osjećate još sigurnije?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

U svim naseljima (Vrbje, Bodovaljci, Dolina, Mačkovac, Sičice, Visoka Greda) djevojke i žene se osjećaju uglavnom sigurno.

Iako je rasvjeta u većini mjesta ocijenjena kao dobra, postoji prijedlog da se ona dodatno poboljša u određenim dijelovima (Mačkovcu i Visokoj Gredi) kako bi se uklonile "tamne točke" i povećala vidljivost tijekom noćnih sati.

Zanimljivo je da žene sigurnost ne vežu uz kriminalitet, već uz stanje u prometu. To je prepoznato kao najveća stvarna ugroza. Nedostatak staza u pojedinim naseljima prisiljava ih na kretanje rubom kolnika, što izaziva nelagodu. Istaknut je problem glavnog raskrižja u selu (posebno u Sičicama) i prebrze vožnje kroz naselja. Kao rješenje predlažu postavljanje semafora, kamera ili uređaja koji pokazuju brzinu kretanja kako bi se vozači primorali na oprezniju vožnju. U Bodovaljcima je predložen tečaj samoobrane kao oblik osnaživanja.

2. Što biste htjeli da se u vašem selu napravi za mlade u naredne tri godine?

Mladi iz svih naselja općine Vrbje dijele slične vizije, ali su istaknuli i vrlo precizne, male zahvate koji bi im odmah podigli kvalitetu života. Zajedničko svim zahtjevima su uređeni prostori za druženje, bolja sportska infrastruktura i digitalna povezanost.

Vrbje - naglasak je na sportu. Mladi traže osnovno održavanje terena – postavljanje mreža na golove i potpunu obnovu odbojkaškog igrališta kako bi imali kvalitetno mjesto za rekreaciju.

Visoka Greda - ovdje su potrebe najobuhvatnije. Mladi priželjkuju osnovne usluge (trgovina, kafić) i bolju mobilnost (javni prijevoz, pješačka staza). Žele "prostor za mlade" opremljen zabavnim sadržajima poput pikada i bilijara te novo odbojkaško igralište.

Sičice - fokus je na održavanju postojećeg. Traže minimalna ulaganja u prostoriju za druženje (nova brava, boja za zidove) te popravak reflektora na igralištu (radi samo 1 od 4). Umjetna trava na igralištu. Ističu i ekološku svijest tražeći kante za smeće oko igrališta.

Mačkovac - ključni problemi su izoliranost i loša tehnologija. Hitno traže rješavanje problema s internetom, uređenje puta do stadiona, održavanje dječjeg igrališta te dodjelu jedne manje prostorije u Društvenom domu isključivo za potrebe mladih.

Dolina - mladi ovdje teže osnovnoj infrastrukturi. Žele prostor za mlade, betonsko igralište i pekaru. Sport vide kao glavni način druženja, pa predlažu pokretanje nogometnog kluba i fitness programa.

Bodovaljci - naglasak je na sigurnosti i esteticu. Traže kamere ili uspornike na cesti, betoniranje rukometnog igrališta i dopuštenje za kreativno izražavanje (bojanje prostora, grafiti).

Ono što je zajedničko mladima neovisno o selu, svi traže uvođenje optičkog interneta i modernizaciju web stranice općine kako bi informacije bile dostupnije i preglednije.

Postoji opća želja za modernim rješenjima, poput postavljanja umjetne trave na igrališta, što bi omogućilo igru tijekom cijele godine.

Mladi žele više zajedničkih događaja, poput velikog koncerta u Bodovaljcima ili proslave Međunarodnog dana mladih, kako bi se mladi iz različitih sela bolje upoznali i povezali.

Zaključak šeste teme:

Analiza odgovora iz svih naselja općine (Vrbje, Bodovaljci, Dolina, Mačkovac, Sičice i Visoka Greda) pokazuje da mladi imaju vrlo jasnu i realnu viziju napretka. Njihovi prioriteti nisu nerealni prohtjevi, već konkretni zahvati koji bi povećali sigurnost, mobilnost i kvalitetu slobodnog vremena. Opći je dojam da je općina Vrbje sigurno mjesto za život, no ženski dio populacije jasno detektira da se sigurnost može poboljšati kroz dva smjera. Izgradnja pješačkih staza, rješavanje opasnog raskrižja u Sičicama te postavljanje kamera i uspornika u naseljima (poput Bodovaljaca) prioriteti su koji bi ženama i mladima omogućili bezbrižno kretanje. Poboljšanje javne rasvjete na "tamnim točkama" te postavljanje kanti za smeće doprinijeli bi općem osjećaju reda i sigurnosti. Kao dodatan alat osnaživanja, prepoznat je interes za tečajeve samoobrane. Mladi su po naseljima izdvojili ključne projekte za naredno trogodišnje razdoblje. Gotovo sva sela traže vlastiti kutak – bilo da se radi o novoj dvorani (Mačkovac, Dolina), uređenju postojeće (Sičice, Bodovaljci) ili opremanju zabavnim sadržajima poput bilijara i pikada (Visoka Greda). Traže se novi reflektori, mreže na golovima, betoniranje igrališta i modernizacija terena umjetnom travom. Naselja poput Visoke Grede i Doline ističu nedostatak trgovine, pekare i kafića, što uz želju za boljim javnim prijevozom pokazuje potrebu za osnovnom životnom logistikom u selu. Bez obzira na naselje u kojem žive, mladi su jednoglasni da im treba bolji Internet i bolja informiranost. Loša Internet veza (posebno u Mačkovcu) i zastarjela web stranica općine prepoznati su kao kočnice za život u 21. stoljeću. Mladi ne žele biti izolirani u svojim selima. Traže zajedničke aktivnosti, proslave i radionice koje bi povezale mlade iz svih naselja općine Vrbje.

Najvažnije preporuke koje se daju identificirati s provedbe ovih fokus grupa jesu manjak praktične, građanske, „životne“ i napredne poslovne pismenosti u formalnom obrazovanju, te nedostatak poslovnih i digitalnih vještina. Sudionici_ice smatraju da bi se u svrhu samozapošljavanja trebao uspostaviti sustav mentorstva „vršnjak vršnjaku“ s iskusnijim poduzetnicima i osigurati dugoročna sigurnost (*pomoć s režijama i najmom*) dok im posao ne postane samoodrživ. Veliki problem predstavlja prometna odsječenost, premda u svim naseljima općine Vrbje postoji javni prijevoz, linije su rijetke a karte skupe. Ukazuju na nedostatak ljekarne te dječjeg vrtića, a u većini manjih sela nedostaju i trgovine, kafići te druge tržišne usluge. Sudionici_ice smatraju da im nedostaje opremljen multifunkcionalni prostor za druženje i učenje, bolja komunikacija s Općinom putem društvenih mreža, te inicijalni poticaj za osnivanje Savjeta mladih i reaktivaciju udruga mladih / za mlade. Također, važnim smatraju uvođenje besplatnog i anonimnog savjetovališta za zaštitu mentalnog zdravlja te provođenje praktičnih radionica za emocionalno osnaživanje i edukaciju roditelja. Sudionici_ice smatraju da su im potrebne osnovne komunalne i sigurnosne usluge za normalan život u selu, kao što su pješačke staze i kamere za nadzor brzine na cestama, te uvođenje optičkog interneta i bolje održavanje postojećih sportskih igrališta. Konačno, ističe se preporuka ravnomjerne decentralizacije društveno-kulturnih i sportskih sadržaja po svim naseljima općine.

- fotke sa strukturiranih-

3. 6. “MLADI U FOKUSU“

U nastavku provedbe projekta “RU:TOPIA – zajednica po mjeri mladih 4 ” sa ciljem što kvalitetnije izrade Akcijskog plana 29. travnja 2026. održana je fokus grupa sa stručnjacima_kinjama na kojoj je sudjelovalo 12 osoba: Ivana Barišić ispred Udruge Volontera Nova Gradiška, Dragan Zebić ispred Udruge „Hrast“, Suzana Petrović ispred KUD-a Vrbje, Mladen Jureković ispred tvrtke „Progress Lab consulting“, Lidija Konjević ispred Općine Vrbje, Slavica Štefanac ispred Pučkog otvorenog učilišta „AMC“ Nova Gradiška, Antonia Kraljić ispred Udruge gluhih i nagluhih Nova Gradiška, Magdalena Žajgar ispred KUD-a „Šokadija“ Batrina, Stjepan Bošnjak ispred Športske udruge gluhih Nova Gradiška, Manuela Strinavić ispred Udruge „Studio B“, Marina Strinavić ispred OPG-a „Strinavić“, te Valentina Stojaković ispred VZO Vrbje. Na fokusici su sudjelovali_e radnici_ice s mladima: Nikolina Jureković, Klara Harambašić i Bruno Rakonić. Sudionicima_icama su predstavljeni preliminarni rezultati istraživanja koji su komentirani i tumačeni, te su nam pruženi uvidi stručnjaka_kinja u uzroke i posljedice pojedinih problema kao i prijedlozi mjera za rješavanje izazova.

Tema: Obrazovanje i zapošljavanje

1. S kojim se glavnim problemima, prema vašem mišljenju, mladi susreću vezano uz zapošljavanje?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Tijekom rasprave o ovoj temi, jedna od sudionica je posebno naglasila da se ključni problemi kriju u nedostatku bazične motivacije i nerealnim očekivanjima mladih. Istaknula je kako je mlade danas potrebno dodatno motivirati uopće na sam čin slanja životopisa i zamolbi, budući da često odbijaju aplicirati ako natječaj ne odgovara u potpunosti njihovim idealnim uvjetima. Prema njezinim riječima, mladi danas rijetko prepoznaju širu vrijednost posla (poput stjecanja neovisnosti, socijalizacije i širenja kruga prijatelja), već radno mjesto promatraju isključivo kroz prizmu brze i visoke zarade, očekujući veliku plaću odmah na samom početku, bez prethodnog iskustva. Sudionica je ovaj problem dublje povezala s kroničnim nedostatkom samostalnosti, navodeći da se mladi previše oslanjaju na roditelje koji im osiguravaju zonu komfora i preuzimaju odgovornost umjesto njih. Na ovo se nadovezala i jedna sudionica, koja je upozorila na izražen problem profesionalne neodlučnosti. Istaknula je kako mladi vrlo često uopće ne znaju što zapravo žele raditi u budućnosti te nemaju jasno definirane profesionalne preferencije. Prema njezinom mišljenju, taj nedostatak jasne vizije i cilja dodatno „paralizira“ mlade ljude, zbog čega teže donose odluke o karijeri i ostaju pasivni na tržištu rada. Kao dodatan, vanjski problem, sudionici su izdvojili i povratnu reakciju samog tržišta rada. Naglašeno je da čak i u situacijama kada mladi skupe hrabrost, pokažu inicijativu i pošalju životopis i zamolbu, poslodavci često uopće ne uzvrate odgovor niti im pruže ikakvu priliku za rad ili selekciju. Sudionici smatraju da takvo ignoriranje od strane poslodavaca djeluje izuzetno demotivirajuće na mlade ljude, koji nakon nekoliko poslanih prijava bez ikakve povratne informacije brzo gube nadu i odustaju od daljnje potrage.

2. Kakva bi im podrška bila potrebna kako bi prije/lakše pronašli posao?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Sudionik je naglasio da mladima nedostaje praktično znanje. Istaknuo je da im se moraju pružiti konkretne informacije o tome kako tržište rada funkcionira – od pisanja životopisa i pripreme za razgovore, do razumijevanja radničkih prava i poslovne komunikacije. Jasno je artikuliran stav da se mladi danas previše oslanjaju na roditelje. Sudionici smatraju da je ključno poticati njihovu samostalnost i proaktivnost, kako bi sami preuzeli inicijativu i odgovornost za svoju karijeru, umjesto da čekaju da netko drugi riješi njihov status. Sudionica je rekla da roditelji trebaju pružiti emocionalni poticaj i usmjeravati mlade prema neovisnosti. Također, institucije (škole, fakulteti, zavodi) moraju osigurati bolju profesionalnu orijentaciju, kvalitetne prakse i izravno povezivanje s poslodavcima.

Istaknuto je da mladi najbolje uče i najradije slušaju ljude s kojima se mogu poistovjetiti. Sudionici_ice predlažu da se organiziraju susreti s osobama koje su se donedavno nalazile u istoj poziciji, borile se s pronalaskom posla, neiskustvom, ali su se uspjele osamostaliti i izgraditi karijeru. Smatraju da bi takve priče iz prve ruke dale mladima konkretne, praktične savjete i ono najvažnije, realnu nadu i motivaciju da je uspjeh moguć.

3. Koje vještine i znanja mladi trebaju posjedovati nakon izlaska iz obrazovnog sustava? Što im najviše nedostaje, odnosno gdje prepoznajete najveći „gap“ – odnosno jaz između sustava obrazovanja i tržišta rada?

Sudionici_ice su istaknuli da mladima nakon izlaska iz škola najviše nedostaje praktična, administrativna i poslovna pismenost. Veliki problem vide u tome što mladi ne znaju napisati funkcionalan životopis, ne razumiju osnove birokracije, a često imaju i nerealna očekivanja o vlastitim sposobnostima uz otpor prema konstruktivnoj kritici. Čak je i sam pristup edukacijama prepoznat kao zastario, zbog čega je predloženo da se radionice preimenuju u modernije nazive kako bi privukle nove generacije. Poseban naglasak stavljen je na zabrinjavajući nedostatak samostalnosti i preveliko oslanjanje na roditelje. Sudionici_ice su upozorili na neodgovornost, navodeći primjere u kojima se roditelji obavještavaju o upisima i obvezama umjesto samih učenika ili studenata. Jasno je poručeno da se mladi moraju osamostaliti, a za one koji nemaju podršku u obitelji, društvo mora osigurati sustav mentorstva koji će im objasniti korist od aktivacije. Primijećeno je da trenutno slabi interes za dodatne prekvalifikacije, iako su mladima na raspolaganju vaučeri za online obrazovanje. Kako bi se ovaj jaz premostio, sudionici_ice predlažu uvođenje obvezne prakse, obučavanja unutar firmi, probnih rokova te izravnog kontakta s poslodavcima kroz aktivno traženje posla. Ključnu ulogu ima i lokalna samouprava; zaključeno je da općine moraju osigurati financijske poticaje za poduzetnike koji zapošljavaju mlade, kao i potpore za one koji žele pokrenuti vlastiti biznis. Spajanjem osobne odgovornosti mladih, mentorstva i poticaja, prijelaz iz škole na posao bio bi znatno brži i lakši.

Zaključak prve teme:

Za rješavanje ovog problema, sudionici_ice su se složili da je potreban dvostran pristup: osnaživanje i osamostaljivanje mladih, ali i veća otvorenost te bolja komunikacija poslodavaca prema onima koji tek ulaze na tržište rada. Mladi će posao pronaći brže i lakše ako se odmaknu od pretjeranog oslanjanja na roditelje i preuzmu odgovornost za svoju karijeru. Da bi u tome uspjeli, sustav im mora osigurati praktična znanja o tržištu rada, institucionalnu podršku kroz mentorstva i prakse, te ih povezati s ljudima koji su taj isti put uspješno prošli i mogu im poslužiti kao stvarni uzori. Najveći jaz između obrazovanja i tržišta rada leži u nedostatku praktičnih vještina i samostalnosti mladih. Kako bi se to riješilo, mladi moraju preuzeti osobnu odgovornost i prestati se oslanjati na roditelje, dok društvo i lokalna samouprava moraju osigurati sustav mentorstva, obvezne prakse te financijske poticaje za zapošljavanje i poduzetništvo.

Tema: Mladi u ruralnoj sredini

1. Što bi poboljšao život mladih u ruralnoj sredini? Kakva podrška treba mladim obiteljima po Vašem mišljenju?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Sudionici_ice su istaknuli da se poboljšanje života mladih u ruralnim sredinama krije u rješavanju bazične infrastrukture, pri čemu je poboljšanje javnog prijevoza izdvojeno kao jedan od najvažnijih preduvjeta. Naglašeno je da samo sufinanciranje karata nije dovoljno, već je nužno uvesti više voznih redova i češće linije. Sudionici_ice su objasnili da bi im to drastično olakšalo svakodnevni život – omogućilo bi im lakši i brži dolazak do grada na posao, ali i redovit odlazak na sportske, kulturne ili bilo koje druge izvanškolske aktivnosti koje u ruralnim sredinama nedostaju. Uz to, kao ključan infrastrukturni element za bolju povezanost i rad od kuće naveden je i stabilan internet. Posebno je naglašen problem opadanja kulture izlazaka i nedostatka društvenog sadržaja u samim mjestima; mladi u ruralnim sredinama često nemaju čak ni kafić, zbog čega im kronično nedostaje prostor za druženje. Kada je riječ o rješavanju tog problema, sudionici smatraju da mladima treba dati konkretne, ali manje zadatke, jer ih velike obveze mogu uplašiti pa od njih odustaju. Jedna od sudionica predložila je da se mladima prepusti vođenje i upravljanje prostorom za druženje koji žele, čime bi se neka mlada osoba mogla prirodno istaknuti kao „vođa“ i preuzeti odgovornost. Nadalje, istaknuto je da mladima treba dati osjećaj vrijednosti tako da sami sudjeluju u stvaranju, umjesto da samo pasivno koriste gotove sadržaje. Predloženo je da mladi sami uredi svoj prostor – primjerice, da sami izrade mjesta za sjedenje. U praksi se pokazalo da mladi izuzetno paze na ono što su sami stvorili. Kao pozitivan primjer navedena su školska djeca koja su oslikala svoju školu, čime je stopa vandalizma potpuno smanjena jer nitko kasnije nije htio šarati po tom crtežu. Sudionici_ice su se složili da je gorući problem s kojim se mlade obitelji danas susreću kroničan manjak mjesta u dječjim vrtićima. Kao jedno od glavnih i najbržih rješenja tog problema, istaknuta je potreba za poticanjem i razvojem alternativnih oblika skrbi, točnije obrta za čuvanje djece (tzv. "teta čuvalica"). Sudionici_ice smatraju da bi se otvaranjem i sufinanciranjem takvih obrta uspješno premostio nedostatak institucionalnih kapaciteta, a roditeljima bi se omogućio brži povratak na posao.

Zaključak druge teme:

Poboljšanje života u ruralnim sredinama zahtijeva bolju infrastrukturu (češće autobusne linije i stabilan internet), aktivno uključivanje mladih u samostalno uređenje i vođenje prostora za druženje, te hitno rješavanje manjka mjesta u vrtićima kroz sufinanciranje i razvoj obrta za čuvanje djece.

Tema: Prostor i sudjelovanje za sve

1. Kako potaknuti mlade na sudjelovanje u demokratskom i društvenom životu? Jedan od problema organizacija koje rade s mladima je doseg mladih. Kako ih privući i aktivirati?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Sudionici_ice su se složili da je doseganje mladih i njihovo privlačenje u aktivnosti organizacija civilnog društva jedan od najvećih trenutačnih izazova. Kako bi se taj problem riješio, istaknuta je važnost promatranja i osluškivanja onoga što mladi u svakodnevnom životu zapravo vole i koriste. Primjerice, ako mladi provode puno vremena na društvenim mrežama, treba ih potaknuti da kroz alate poput Canve sami kreiraju vizualne materijale ili plakate za udruge. Na taj način se njihovi digitalni hobiji pretvaraju u društveno koristan rad, a organizacije lakše dopiru do njihovih vršnjaka kroz kanale koje oni najbolje razumiju.

Jedna od ključnih prepreka koje su pojedini sudionici_ice detektirali je strah kod mladih – strah od neuspjeha, osude okoline ili jednostavno strah od pokretanja nečeg potpuno novog i nepoznatog. Kako bi se taj strah nadvladao, sudionici_ice smatraju da je mlade nužno sustavno informirati o njihovim demokratskim pravima, ali i o tome kako građanski aktivizam izravno utječe na njihov život. Osim suhoparnih informacija, mladima treba ponuditi jasne primjere iz prakse koji pokazuju da njihov glas doista vrijedi, te im kroz simulacije suđenja, simulacije rada općinskih vijeća ili radionice o javnom zagovaranju približiti procese donošenja odluka.

Sudionici_ice su naglasili da je najbolji način za dugoročno aktiviranje mladih davanje prostora da sami nešto naprave, jer im to pruža snažan osjećaj korisnosti. Dosadašnja praksa pojedinih sudionika_ica pokazala je da motivacija mladih drastično raste kada vide izravnu korist od svog angažmana i kada imaju opipljiv utjecaj na konačni rezultat. Kao izvrstan primjer navedeno je uključivanje mladih u osmišljavanje prostora u kojima borave. Kada se uvažavaju njihovi prijedlozi o tome kako žele da im izgleda prostor za druženje te kada im se dopusti da ga sami izgrade ili urede, mladi dobivaju ogroman poticaj da ostanu aktivni i nastave pridonositi svojoj lokalnoj zajednici.

Zaključak treće teme:

Mlade se može aktivirati u društveni i demokratski život ako se njihovi digitalni hobiji (poput društvenih mreža) iskoriste za aktivizam, ako ih se kroz edukaciju oslobodi straha od uključivanja, te ako im se omogući da sami donose odluke i uređuju svoje prostore, jer ih opipljiva korist i osjećaj korisnosti najviše motiviraju za rad u zajednici.

Tema: Mentalno zdravlje i dobrobit

1. Koje teškoće s mentalnim zdravljem prepoznajete kod mladih? Kakvu je podršku potrebno pružiti mladima za poboljšanje/zadržavanje mentalnog zdravlja i dobrobiti? Tko je treba pružiti?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Tijekom rasprave o mentalnom zdravlju mladih, sudionici_ice su kao glavne probleme detektirali anksioznost, osjećaj otuđenosti i manjak životne svrhe, što uvelike povezuju s prekomjernim boravkom u digitalnom svijetu i pasivnim konzumiranjem online sadržaja. Kako bi se to promijenilo, naglašeno je da mladima kronično nedostaje strukturiranog sadržaja u stvarnom svijetu koji bi ih pokrenuo i vratio im osjećaj vrijednosti. Sudionici_ice rješenje vide u poticanju fizičkih i sportskih aktivnosti koje bi kroz zdrav natjecateljski duh pomogle u smanjenju stresa. Zanimljiv je i prijedlog da se tehnologija, umjesto potpune zabrane, iskoristi kao koristan alat; predloženo je organiziranje modernih aplikacijskih izazova, poput zajedničkog bilježenja i skupljanja koraka, što mlade kroz igru motivira na kretanje i druženje. Nadalje, istaknuto je da mladi imaju prirodnu potrebu osjećati se korisnima, pa su

sudionici_ice predložili njihovo aktiviranje kroz humanitarni rad i volontiranje. Konkretno, izneseni su prijedlozi da mladi sami izrađuju kolače ili čestitke te obilaze starije susjede i osobe u nepovoljnom položaju. Takav međugeneracijski dijalog i pomaganje drugima izravno jačaju njihovo samopouzdanje i mentalnu stabilnost. Uz ove preventivne društvene aktivnosti, naglašena je i važnost lakše dostupnosti profesionalne psihološke podrške unutar škola i lokalne zajednice, kako bi se uklonila stigma oko traženja pomoći. Zaključeno je da ovu podršku moraju zajednički pružiti obitelj, obrazovni sustav i lokalne udruge, osiguravajući mladima sigurno okruženje za rast i micanje od ekrana.

Zaključak četvrte teme:

Mentalne teškoće i otuđenost mladih, uzrokovane prekomjernim boravkom u digitalnom svijetu, mogu se uspješno ublažiti micanjem od ekrana i vraćanjem u realnost. Rješenje leži u osiguravanju strukturiranih sportskih aktivnosti, korištenju tehnologije za poticanje kretanja kroz igru te aktiviranju mladih kroz volontiranje i pomoć starijima, čime obitelj, škole i zajednica zajednički vraćaju mladima osjećaj svrhe, korisnosti i mentalne stabilnosti.

Tema: Digitalno doba

1. Mislite li da su mladi medijski pismeni? Mislite li da znaju prepoznati sadržaj kreiran korištenjem alata umjetne inteligencije i lažne vijesti uključujući videa i fotografije? Ako ne, kakva podrška im treba? Tko treba pružiti tu podršku?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Tijekom rasprave o medijskoj pismenosti, sudionici_ice su izrazili jasan stav da mladi danas, unatoč tome što su odrasli u digitalnom dobu, zapravo nisu dovoljno medijski pismeni. Istaknuto je da se njihova digitalna spretnost uglavnom svodi na zabavu i pasivno konzumiranje sadržaja, dok im ozbiljno nedostaju funkcionalne vještine. Kao očit primjer toga, sudionik je istaknuo da mnogi mladi ne znaju samostalno napisati životopis, poslati formalni e-mail niti ispravno sročiti poslovne upite i ponude. Kada je riječ o prepoznavanju lažnih vijesti i sadržaja kreiranog umjetnom inteligencijom, uključujući sve uvjerljivije deepfake videozapise i montirane fotografije, smatraju da mladi nemaju razvijen kritički „aparatus“ koji im je potreban da bi prepoznali manipulaciju i provjerili izvore informacija, zbog čega lako postaju žrtve dezinformacija. Kako bi se to promijenilo, sudionici_ice naglašavaju da je mladima potpuno drukčije osmišljena podrška. Klasična, teorijska predavanja u učionicama ih ne zanimaju, stoga je ključno radionice potpuno prilagoditi njihovom stilu života i interesima. Ako mladi žele da se edukacija održava na otvorenom, u neformalnom ambijentu ili kroz praktičan rad na njihovim pametnim telefonima, sustav se tome mora prilagoditi. Edukaciju o lažnim vijestima i umjetnoj inteligenciji treba provoditi kroz interaktivne kvizove, analizu stvarnih primjera s društvenih mreža te kroz radionice u kojima i sami isprobavaju AI alate kako bi shvatili na kojem principu manipulacija funkcionira. Također, potrebno im je ponuditi jednostavne, svakodnevne alate za provjeru činjenica (fact-checking). Ovu podršku, prema mišljenju sudionika_ica, moraju zajednički i koordinirano pružiti različiti akteri u društvu. Obrazovni sustav (škole i fakulteti) mora integrirati medijsku pismenost u redovni kurikulum, ali ne kao suhoparan predmet, već kroz praktične vježbe. S druge strane, lokalne udruge mladih i organizacije civilnog društva imaju ključnu ulogu u osmišljavanju tih neformalnih i zabavnih radionica na terenu.

Zaključak pete teme:

Unatoč stalnoj prisutnosti u digitalnom svijetu, mladima nedostaje funkcionalna i medijska pismenost za prepoznavanje lažnih vijesti, AI manipulacija i formalnu komunikaciju. Rješenje je u uvođenju praktične edukacije kroz interaktivne i neformalne radionice prilagođene njihovim interesima, što zajednički moraju provesti škole, udruge i mediji.

Tema: Razno

1. Kako procjenjujete stupanj sigurnosti mladih djevojaka i žena u ruralnom području? Kako im pomoći da se osjećaju sigurnije?

Perspektive, razmišljanja i argumenti izneseni u raspravi:

Jedna od sudionica jasno je istaknula stav kako smatra da je u ruralnim sredinama zapravo znatno sigurnije nego u gradovima. Razlog tome leži u specifičnoj dinamici seoskih zajednica, gdje se ljudi međusobno poznaju, postoji jača društvena kontrola i izraženiji osjećaj zajedništva, pa je samim time i stopa uličnog kriminala ili nepoznatih prijetnji znatno manja nego u urbanim sredinama.

Međutim, sudionici_ice su naglasili da osjećaj sigurnosti ne ovisi samo o vanjskim faktorima. Kako bi se mlade djevojke i žene osjećale u potpunosti zaštićeno, ključno je poticati otvoren razgovor među samim mladima unutar zajednice. Predloženo je organiziranje ciljanih interaktivnih radionica o sigurnosti, s posebnim naglaskom na to da se pojam sigurnosti ne smije promatrati površno niti svesti isključivo na strah od nepoznatih osoba ili migranata. Sudionici_ice smatraju da opasnosti i nesigurnosti često dolaze iz bližeg, svakodnevnog okruženja, zbog čega radionice moraju obuhvatiti širi spektar tema.

Kao najbolji model učenja predloženo je postavljanje mladih u konkretne, životne situacije kroz koje bi obrađivali različite oblike sigurnosti. Prva važna tema je obiteljska sigurnost, koja se bavi prepoznavanjem i prevencijom obiteljskog nasilja i stvaranjem sigurnog doma. Druga je emocionalna i psihološka sigurnost, usmjerena na prepoznavanje toksičnih veza, manipulacije i vršnjačkog pritiska. Treća tema je financijska sigurnost, koja bi mlade žene poučila ekonomskoj neovisnosti i zaštiti od financijskog iskorištavanja. Kroz ovakve simulacije stvarnih situacija i otvoren dijalog, djevojke bi stekle konkretne alate za prepoznavanje ugroza i učenje kako i od koga u svakom trenutku potražiti pomoć.

Zaključak šeste teme:

Iako se ruralne sredine smatraju sigurnijima od gradova zbog bliskosti zajednice, stvarni osjećaj sigurnosti mladih žena i djevojaka treba osnažiti kroz radionice i otvoren razgovor. Umjesto fokusiranja na vanjske faktore, edukacija mora kroz konkretne životne situacije obuhvatiti prepoznavanje i rješavanje obiteljskog, emocionalnog i financijskog nasilja te poticati ekonomsku neovisnost.

Najvažnije preporuke su suzbijanje **nerealnih očekivanja** i **kroničnog nedostatka samostalnosti** mladih koji se previše oslanjaju na zonu komfora roditelja, te premošćivanje **izraženog jaza** u njihovoj praktičnoj, administrativnoj i poslovnoj pismenosti. Sudionici_ice smatraju da bi im se trebala pružiti podrška kroz interaktivne i neformalne radionice prilagođene njihovom stilu života i interesima, kako bi kroz rad na pametnim telefonima i analizu stvarnih primjera stekli funkcionalnu medijsku pismenost, savladali alate za provjeru činjenica (*fact-checking*) te naučili prepoznavati manipulacije umjetne inteligencije i *deepfake* sadržaje. Život mladih u ruralnoj sredini poboljšao bi se uvođenjem češćeg i povoljnijeg javnog prijevoza i stabilnog interneta, te rješavanjem problema manjka mjesta u dječjim vrtićima kroz otvaranje dječjeg vrtića ili sufinanciranje i razvoj obrta za čuvanje djece. Također, važnim smatraju micanje mladih od ekrana i digitalnog svijeta kroz strukturirane sportske aktivnosti, njihovo aktiviranje kroz volontiranje i humanitarni rad sa starijim susjedima te prepuštanje samostalnog uređenja i vođenja prostora za druženje radi razvoja osobne odgovornosti i osjećaja korisnosti. Sudionici_ice smatraju da su im potrebne praktične edukacije i simulacije stvarnih situacija, poput simulacije rada

općinskog vijeća radi svladavanja straha od aktivizma, te ciljanih radionica koje bi mlađim djevojkama i ženama osigurale alate za postizanje ekonomske neovisnosti te prepoznavanje obiteljskog, emocionalnog i financijskog nasilja. Također, preporučuje se osiguravanje podrške u obliku anonimnog i besplatnog psihološkog savjetovanja i informiranja, te suzbijanje stigme.

-fotke s fokusica-

3. 7. SWOT ANALIZA

Kako bismo dobili pravu i jasnu sliku stanja na terenu, koristili smo SWOT analizu – jedan od najpoznatijih i najpraktičnijih alata za strateško planiranje. Ona nam služi kao izvrsno organiziran i pročišćen pregled svega što smo saznali kroz naša istraživanja, ankete, razgovore s mladima, stručnjacima_kinjama i donositeljima_icama odluka. Svaki podatak koji se nalazi u matrici detaljno je provjeren i obrađen u uvodnoj analizi, dok mu SWOT okvir daje ono najvažnije – **strateški značaj i jasan smjer za budućnost**.

Sama riječ SWOT zapravo je kratica složena od prva četiri slova engleskih riječi koje, prevedene na hrvatski jezik, znače:

- **S (Strengths) – Snage**
- **W (Weaknesses) – Slabosti**
- **(Opportunities) – Prilike**
- **T (Threats) – Prijetnje**

Kvalitetno posložena SWOT analiza daje nam jasan plan za uspješno vođenje lokalnih politika:

Iskoristi snage: sve ono u čemu smo dobri moramo iskoristiti na najbolji mogući način.

Pobijedi slabosti: sve uočene nedostatke moramo usmjeriti prema osnaživanju, rješavati ih kroz kvalitetne mjere i ubrzo ih okrenuti u svoju korist.

Zgrabi prilike: trebamo ih uskladiti s našim unutarnjim snagama kako bismo lakše ostvarili planirane prioritete i ciljeve.

Prepoznaj prijetnje: potencijalne prepreke i rizike u razvoju moramo znati prepoznati te ih, sukladno mogućnostima, pretvoriti u nove prilike.

Ovu dokazanu metodu iskoristili smo kako bismo detaljno pročešljali sve stavove, izazove i mišljenja o područjima koja su ključna za svakodnevni život mladih u općini Vrbje. Na taj smo način mapirali i analizirali sva strateška područja u skladu s obrađenim temama, stvarajući čvrst i stabilan temelj za donošenje ovog Akcijskog plana.

Socijalna politika

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> → Visoka razina socijalne empatije i solidarnosti: izrazita osjetljivost prema općem dobru i ranjivim skupinama, iskazan interes za obilazak te humanitarni rad sa starijim i nemoćnim mještanima. → Međugeneracijski transfer znanja: spremnost za pružanje besplatnih instrukcija mlađim učenicima. → Sredina s velikim potencijalom za miran obiteljski život. → Program za poticanje rješavanja stambenog pitanja → Potpore roditeljima novorođenčadi → Sufinanciranje troškova dječjeg vrtića roditeljima → Kontinuirane demografske subvencije u obrazovanju: Financiranje programa predškole, te provođenje redovitog sufinanciranja nabave radnih bilježnica i radnih materijala za osnovnoškolce. → Mogućnost korištenja županijskih potpora (<i>npr. stipendije, sufinanciranje MPO, itd.</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> → Nepostojanje dječjeg vrtića na području općine i manjak kapaciteta u postojećim vrtićima / nedostatak osoblja → Institucionalna i zdravstvena izoliranost: Nedostupnost osnovnih javnih usluga, poput stalne prisutnosti liječnika, zubara, ljekarne i funkcionalne pošte unutar granica same općine. → Nedovoljno razvijen sustav socijalnih usluga → Negativna demografska kretanja → Nedovoljna informiranost mladih o provedbi demografskih mjera i postojanju različitih potpora → Neažuriranost, nepreglednost i nemogućnost pretraživanja mrežne stranice lokalne samouprave → Nedostatak ljudskih kapaciteta za prijavu na različite natječaje iz nacionalnih i europskih izvora
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> → Razvoj fleksibilnih institucionalnih oblika skrbi o djeci: Otvaranje dječjeg vrtića u općini ili uvođenje prijelaznih rješenja poput poludnevni boravaka, dječjih igraonica te sufinanciranja obrta za čuvanje djece (dadilja). → Unapređenje postojećih i stvaranje novih demografskih mjera → Razvijanje novih i unaprjeđenje postojećih socijalnih usluga korištenjem ESI fondova → Usvajanje primjera dobre prakse lokalnih samouprava (<i>npr. stipendije za učenike / studente, sufinanciranje prijevoza, itd.</i>) → Visoko pretraživa mrežna stranica s objedinjenim informacijama o programima i potporama; ili široko podijeljena brošura → Javni pozivi Vladinih tijela za dodjelu različitih potpora JLS-ovima (sufinanciranje stanarine, izgradnje dječjih vrtića, rada dječjih vrtića, itd.) → Decentralizacija poreznih prihoda. 	<ul style="list-style-type: none"> → Migracija prema urbanim centrima: trajno iseljavanje mladih u gradove i inozemstvo → Ugrožen demografski opstanak općine uslijed negativnih demografskih kretanja. → Ekonomska isključenost mladih roditelja: Nemogućnost usklađivanja rada s predškolskim odgojem (zbog nedostatka vrtića, organiziranog i/ili javnog prijevoza za predškolu i izvannastavne aktivnosti) može dovesti do povlačenja mladih roditelja s tržišta rada. → Učestale izmjene porezne politike, te zakonskih propisa koji se odnose na lokalnu samoupravu. → U slučaju niske razine zaposlenosti smanjuje se kapacitet Općine za provedbu socijalnih mjera. → Klimatske promjene i razne prirodne katastrofe

Obrazovanje, zapošljavanje i poduzetništvo

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> → Većina mladih ima završeno srednjoškolsko obrazovanje što predstavlja stabilan ljudski resurs. → Aktivne organizacije civilnog društva na području općine. → Samostalno stečena bazična digitalna pismenost (<i>npr. alati za dizajn i video produkciju</i>) - solidna podloga za daljnje usavršavanje. → Sveučilište u Slavonskom Brodu/Dislocirani studij sestinstva u Novoj Gradiški. → Postojanje ustanova za obrazovanje odraslih u Novoj Gradiški. → Provedba programa predškolskog odgoja i obrazovanja. → Društveni centar Bodovaljci. → Besplatan željeznički prijevoz za učenike_ice. → Izrazito snažna želja i volja većine mladih za trajnim ostankom u svojoj općini te interes za pokretanjem poslova u sektoru održive poljoprivrede i kreativnih industrija. → LAG Zapadna Slavonija i IPNG. → Javni pozivi BPŽ usmjereni poticanju pokretanja, razvoja i unapređenja poslovanja poduzetnika i poljoprivrednika. → Definirane dvije poslovne zone na području općine. → Učeničke zadruge u školama. 	<ul style="list-style-type: none"> → Visoka stopa nezaposlenosti i deficit poduzetništva: čak 24% nezaposlenih mladih i samozaposlenih na kritičnoj razini od 1%, te nedostatna ponuda poslova. → Strukturni nesklad obrazovanja i tržišta rada: Formalni obrazovni sustav nudi previše teorije, a premalo praktičnog rada, ostavljajući mlade nespremнима, nesigurnima i nepripremljenima za stvarne radne izazove; te nedostatak novih, "modernijih", programa. → Deficit "životne pismenosti": Nesnalaženje u birokraciji (ispunjavanje poreznih prijavi, otvaranje računa u banci, funkcioniranje mirovinskog sustava i ostvarivanje radnih prava) i niska razina informiranosti mladih i financijske pismenosti. → Nedostatak naprednih poslovnih vještina (<i>npr. Excel, analiza podataka i prezentacijske vještine</i>). → Nekvalitetne stručne prakse (<i>npr. obavljanje samo pomoćnih poslova</i>). → Nepostojanje stipendija za učenike srednjih škola i studente. → Loša informiranost mladih o nastavku obrazovanja i izboru karijere. → Nedostatna raznolikost srednjoškolskih i studijskih programa u SB i NG. → Manjak ponude učeničkih i studentskih poslova. → Nedovoljne prilike za razvijanje mekih i transverzalnih vještina → Nedostatak javnog prijevoza i loša povezanost ruralnih i urbanih sredina → Administrativne barijere i strah od neuspjeha u poduzetništvu. → Nedostatak ljudskih kapaciteta za prijavu na različite natječaje iz nacionalnih i europskih izvora. → Apatija i neambicioznost mladih u sredini u kojoj žive. → Niska razina kvalitete IKT infrastrukture.

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> → Pokretanje programa mentorstva "vršnjak vršnjaku" ili povezivanje mladih s iskusnim lokalnim poduzetnicima. → Aktivnije usmjeravanje mladih na korištenje HZZ vaučera i mjera za pohađanje tečajeva prilagođenih modernim zanimanjima. → Implementacija građanskog odgoja i obrazovanja (GOO) te radionica financijske, medijske i političke pismenosti. → Ciljani programi neformalnog obrazovanja civilnog sektora (<i>npr. radionice stranih jezika, digitalnog marketinga, online sigurnosti i korištenja AI alata, vještine zapošljivosti, meke vještine</i>). → Erasmus+ program. → Pokretanje programa stipendiranja učenika i studenata. → Proširenje sufinanciranja javnog prijevoza s nacionalne / regionalne razine. → Zagovaranje modernizacije obrazovnih programa → U istraživanju je izražena spremnost mladih na volonterski angažman (68%) i davanje vlastitih ideja na raspolaganje zajednici. → Dostupnost i veći iznos potpore za samozapošljavanje u ruralnim sredinama. → Intenzivnije korištenje EU fondova za rast i razvoj poljoprivrede, poduzetništva, obrtništva i turizma. → Razvoj društvenog poduzetništva. → Uvođenje širokopojasnog Interneta optičkom mrežom. → Javni pozivi (<i>regionalni / nacionalni / europski</i>) za jačanje ruralnog i eko-turizma i razvoj turističke infrastrukture. 	<ul style="list-style-type: none"> → Nedostatak izvora financiranja za provedbu neformalnih programa cjeloživotnog učenja. → Ukorijenjeno uvjerenje mladih da je tržište rada nepravedno i zatvoreno te da se do posla dolazi isključivo "<i>preko veze</i>". → Izražen problem diskriminacije mladih žena na razgovorima za posao kroz neprimjerena pitanja o planiranju obitelji. → Loša prometna povezanost i visoka cijena karata putovanje rad u susjednim gradovima čine potpuno neisplativim. → Odlazak kvalificirane radne snage u inozemstvo ili veće gradove ukoliko se ne osigura veći izbor kvalitetnih i dobro plaćenih poslova u struci. → Opasnost da pretjerano i površno oslanjanje na AI alate za školske zadaće dugoročno ugrozi kreativnost i sposobnost samostalnog kritičkog razmišljanja mladih. → Nedostatak ljudskih kapaciteta. → Nedostatak motivacije i podrške od obitelji. → Promjena europske kohezijske politike, učestale izmjene poreznih politika i pravna nesigurnost. → Gospodarska kriza, loša poduzetnička klima, nesigurno tržište, inflacija. → Rat, klimatske promjene i prirodne katastrofe.

Aktivno sudjelovanje i slobodno vrijeme

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> → Velika većina mladih planira ostati u općini i nema namjeru emigrirati iz Hrvatske. → Mladi su spremni voditi brigu i imenovati odgovornu osobu za potencijalne <i>prostore za mlade</i>. → Društveni život i aktivizam u selima već imaju čvrst temelj u radu DVD-a, KUD-a i drugih različitih udruga. → Sudjelovanje u organizaciji sadržaja - spremni su preuzeti zaduženja i odraditi dio posla oko organizacije društvenih, kulturnih i tradicionalnih manifestacija. → Zainteresiranost i volja općinske uprave za rješavanje problema i potreba mladih. → Financijska i tehnička potpora Općine udrugama. → Dugogodišnja provedba projekata za mlade i ljudski kapaciteti za pisanje i provedbu projekata mobilnosti i rada s mladima. → Dostatan broj mladih na području općine koji su upoznati s volontiranjem. → Postojanje primjerene javne infrastrukture za društvene i kulturne svrhe u svim selima. → Raznolike manifestacije u većini naselja općine. → Društveni centar Bodovaljci (<i>organizirano provođenje slobodnog vremena</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> → Apatija, građanska pasivnost i nedovoljno razvijena osviještenost mladih za društvena zbivanja, politiku i procese donošenja odluka koje ih se izravno tiču. → Nedostatak političke pismenosti i nerazumijevanje nadležnosti općinske uprave, te medijske pismenosti mladih. → Manjak udruga mladih / za mlade - obeshrabreni su količinom administracije potrebne za formalno vođenje udruga. → Mladi najčešće biraju jednokratno uključivanje (<i>glasanje, potpisivanje peticija</i>), dok izbjegavaju dugotrajno sudjelovanje. → Nepostojanje Savjeta mladih. → Niska razina socijalne kohezije i društvenog povjerenja i solidarnosti. → Neravnomjerno održavanje društvenih događanja. → Nedostatak <i>prostora / klubova za mlade</i> te nedostatno održavanje postojećih prostora (<i>npr. mala igrališta</i>) → Nedovoljno društvenih, kulturnih i zabavnih sadržaja za djecu i mlade. → Nedovoljno iskorišten potencijal, te operativni i ljudski kapaciteti udruga. → Nema javnih prostora za razvijanje talenata i interesa mladih kreativaca. → Nedostatni ljudski i financijski kapaciteti općinske uprave.

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> → Digitalizacija i modernizacija općinske komunikacije putem društvenih mreža i pregledne web stranice. → Kazališta i kina u Novoj Gradiški i Slavonskom Brodu → Postojanje besplatnih kulturno-umjetničkih programa u općini i u POU MAR. → Pokretanje Savjeta mladih uz podršku Općine. → Aktivacija i reaktivacija udruga mladih kroz osiguravanje inicijalnog logističkog i stručnog poticaja od strane lokalne samouprave i / ili drugih udruga iz općine. → Proširenje aktivnosti udruga izvan nogometa i vatrogastva kroz organizaciju turnira u drugim sportovima, društvenih igara, kreativnih radionica i kina na otvorenom. → Ravnomjerna organizacija manifestacija - Raspoređivanje kulturnih i zabavnih događanja ravnomjerno po svim naseljima općine kako bi se potaklo zajedništvo. → Unapređenje ljudskih potencijala poticanjem cjeloživotnog obrazovanja stanovništva. → Intenzivnije korištenje nacionalnih i europskih izvora financiranja projekata i programa za aktivno sudjelovanje i cjeloživotno učenje. → Europske i nacionalne javne politike za mlade. → Obnova neiskorištene javne infrastrukture za potrebe mladih. 	<ul style="list-style-type: none"> → Opasnost da se sve društvene i radne akcije u općini svedu na teret nekolicine angažiranih pojedinaca, što vodi prema njihovom sagorijevanju i pasivizaciji ostatka zajednice. → Rast nepovjerenja prema institucijama. → Negativan medijski prikaz civilnog društva. → Negativna demografska kretanja. → Kašnjenje / neraspisivanje natječaja iz nacionalnih i europskih izvora; negativan utjecaj promjene kohezijskih i javnih politika. → Nastavak rasta troškova radova i izgradnje planirane infrastrukture. → Vandalizam na javnoj infrastrukturi: Opasnost od uništavanja novosagrađenih ili moderniziranih igrališta i prostora. → Produbljivanje općeg pesimizma i nezainteresiranosti za društvenim angažmanom i trajni gubitak motivacije mladih. → Niska razina kvalitete informatičke infrastrukture. → Dugotrajno nepostojanje nacionalne javne politike za mlade.

Kvaliteta života i zdravi stilovi življenja

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> → Velika većina mladih osjeća se u potpunosti sigurno u svakodnevnom životu na području općine. → Očuvana priroda i biološka raznolikost. → Postojanje modernih i uređenih dječjih igrališta u gotovo svim selima. → Provedba projekata razvoja roditeljskih kompetencija. → U potpunosti razvijena vodovodna mreža. → Postojanje sportske udruge. → Općina kontinuirano sufinancira sportsku djelatnost. → Postojanje sportskih terena (<i>nogometna, rukometna, košarkaška, odbojkaška igrališta, itd.</i>) i rekreacijskih terena u većini naselja. → Provedba projekata usmjerenih podizanju i očuvanju mentalnog zdravlja. → Mladi su osviješteni o postojanju emocionalnih poteškoća, te jasno prepoznaju simptome anksioznosti, stresa i depresije. → Postojanje besplatnih psiholoških savjetovališta (<i>Društveni centar Bodovaljci, Županijski zavod za javno zdravstvo, Dom zdravlja NG</i>) → Postojanje liječničke ambulante u općini. → Dostupnost i blizina primarne i specijalističke zdravstvene skrbi (<i>u Novoj Gradiški</i>). → Postojanje sustava besplatnog javnog zdravstva. 	<ul style="list-style-type: none"> → U pojedinim manjim naseljima ne postoje sadržaji poput trgovine, pekare ili kafića. → Otežano usklađivanje posla i obitelji. → Velika većina mladih živi u kućanstvu s roditeljima jer nemaju vlastita primanja niti riješeno stambeno pitanje. → Nedostatak ambulante dentalne medicine i ljekarne. → Nedostatak ljudskih kapaciteta u javnom zdravstvu. → Nedostatni kapaciteti promicanja i zaštite spolnog zdravlja. → Brza vožnja kroz sela i nedostatak pješačkih staza predstavljaju prijetnju sigurnosti pješaka. → Nedostatak javne rasvjete na cestama između naselja te slaba osvjetljenost pojedinih ulica u naseljima generiraju osjećaj nesigurnosti. → Postojeća sportska infrastruktura treba modernizaciju, te prilagodbu za OSI. → Mentalno zdravlje je stigmatizirano, odlazak psihologu se i dalje smatra "sramotom" i znakom slabosti. → Školske službe su preopterećene, dok je odlazak privatnom psihologu otežan zbog nedostatka financijskih sredstava i javnog prijevoza. → Roditelji često emocionalne poteškoće i simptome depresije miješaju s lijenošću ili prolaznom fazom, dok roditeljski pritisak i projekcija vlastitih neuspjeha stvaraju dodatnu anksioznost. → Nema psihijatrijske zaštite za mlade. → Niska razina fizičke aktivnosti kod mladih.

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> → Jačanje prometne sigurnosti (<i>postavljanje nadzornih kamera za brzinu, prometnih uspornika ("ležećih policajaca"), izgradnja pješačkih staza u svim naseljima</i>). → Poboljšanje pristupa različitim oblicima zdravstvene skrbi. → Organizacija godišnjeg sajma za lokalne proizvođače domaćih i zdravih proizvoda. → Modernizacija sportskih terena, izgradnja <i>street workout</i> mjesta te uvođenje organiziranih fitness programa. → Izrazit i jasno profiliran interes mladih za bavljenjem sportom, fitness programima i rekreacijom. → Osiguravanje dugoročnog rada anonimnog savjetovališta za mlade na području općine. → Jačanje roditeljskih kompetencija kako bi znali prepoznati stres i druge teškoće mentalnog zdravlja kod djece. → Provedba kampanja i projekata promicanja mentalnog zdravlja i dobrobiti, destigmatizacije, te prevencije nasilja nad i među mladima. → Provedba radionica za emocionalno osnaživanje (<i>npr. suočavanje s anksioznošću, postavljanje osobnih granica, zdravo rješavanje sukoba i upravljanje stresom oko školskih obveza</i>). → Nacionalni programi prevencije i podizanja razine zdravstvene skrbi. → Javne politike na nacionalnoj i europskoj razini. → Intenzivnije korištenje nacionalnih i europskih izvora financiranja projekata i programa usmjerenih <i>pružanju socijalnih usluga, povećanju kvalitete života, promicanju zdravih stilova življenja itd.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> → Loša cestovna infrastruktura i prometna signalizacija, nedovoljno strogi prometni propisi i nedostatno provođenje nadzora. → Nastavak trenda rasta cijena nekretnina, građevinskog materijala i radova. → Inflacija, gospodarske krize, visoke cijene domaćih i zdravih proizvoda. → Subjektivni osjećaj ugroze zbog kretanja ilegalnih migranata. → Nepredviđeni troškovi radova i izgradnje planirane infrastrukture. → Negativna demografska kretanja. → Mladi su izloženi dijagnozama i savjetima o mentalnom zdravlju na društvenim mrežama. → Autodijagnostika površnim korištenjem AI alata. → Eskalacija online nasilja i govora mržnje. → Nedovoljno senzibilizirani_e zdravstveni djelatnici_ice. → Učestale negativne promjene zdravstvenih politika i narušavanje kvalitete javnog zdravstva. → Visoke cijene i nedostupnost pojedinih lijekova. → Kašnjenje / neraspisivanje natječaja iz nacionalnih i europskih izvora. → Rat, pandemije, klimatske promjene i prirodne katastrofe.

5. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

Horizontalni prioriteti, te **vertikalni strateški okvir**: ciljevi, prioriteti, mjere i indikatori Akcijskog plana definirani su kao rezultat provedene analize stanja, odnosno identificiranih problema i potreba mladih na području općine Vrbje.

Ključnim lokalnim dionicima_icama su kroz fokus grupu i polustrukturirane intervjuje predstavljeni strateški ciljevi, prioriteti i mjere, pri čemu se sudionike_ice pozvalo da iskažu svoje stavove, komentare ili prijedloge za dopune i/ili izmjene određenih formulacija.

Uvažavajući preporuke međunarodnih i nacionalnih strateških smjernica te metodologiju planiranja lokalnih javnih politika, definirana su dva sveobuhvatna horizontalna prioriteta koji se prožimaju kroz sva strateška područja i vertikalne ciljeve:

- **Prioritet A:** Smanjenje izoliranosti mladih i unaprjeđenje osnovnog komunalno-životnog standarda u naseljima općine – Usmjeren na sustavno rješavanje infrastrukturnih, prometnih i logističkih barijera (prometna odsječenost, nedostatak uslužnih sadržaja, nedostatak skrbi o djeci predškolske dobi) koje izravno narušavaju kvalitetu svakodnevnog života i ugrožavaju demografski opstanak i zadržavanje mladih obitelji u ruralnoj sredini.
- **Prioritet B:** Osnaživanje i aktivacija ljudskog i socijalnog kapitala kroz sustave potpore, mentorstva i transparentan dijalog – Usmjeren na premošćivanje komunikacijskog jaza između mladih i lokalne samouprave, rješavanje problema građanske apatije i neinformiranosti te poticanje volonterskog, društvenog i poduzetničkog angažmana kroz izravnu stručnu, logističku i financijsku podršku lokalne samouprave i organizacija civilnog društva kao ključnih facilitatora.

Četiri strateška cilja Akcijskog plana za mlade Općine Vrbje su:

Strateški cilj 1 DOPRINIJETI RAZVOJU ŽIVOTNIH I POSLOVNIH VJEŠTINA TE POTICATI RURALNO PODUZETNIŠTVO MLADIH	Strateški cilj 2 POTICATI GRAĐANSKU PARTICIPACIJU MLADIH I UNAPRIJEDITI SADRŽAJE ZA KVALITETNO PROVOĐENJE SLOBODNOG VREMENA
Strateški cilj 3 DOPRINIJETI DEMOGRAFSKOJ REVITALIZACIJI I UNAPRIJEDITI STAMBENE MJERE ZA MLADE OBITELJI	Strateški cilj 4 PODIĆI KVALITETU ŽIVOTA MLADIH U RURALNOJ SREDINI

U nastavku su prikazani pripadajući prioriteti svakog cilja, te mjere potrebne za postizanje prioriteta i ciljeva, s uključenim indikatorima.

Strateški cilj 1: DOPRINIJETI RAZVOJU ŽIVOTNIH I POSLOVNIH VJEŠTINA TE POTICATI RURALNO PODUZETNIŠTVO MLADIH

Prioritet / Mjera	Naziv i opis mjere / prioriteta	Indikatori ostvarenja
Prioritet 1.1.	Razvoj praktičnih životnih, digitalnih i naprednih poslovnih kompetencija mladih za tržište rada	
Mjera 1.1.1.	Provođenje edukativnih aktivnosti o tzv. „životnoj pismenosti“ (snalaženje u birokraciji, administrativnim postupcima, poreznom i mirovinskom sustavu te ostvarivanje i zaštita radnih prava).	<p>* Broj održanih predavanja i radionica;</p> <p>* Broj obuhvaćenih mladih korisnika.</p>
Mjera 1.1.2.	Organiziranje neformalnih edukacija za stjecanje naprednih digitalnih i poslovnih vještina ključnih za konkurentnost na tržištu rada (napredni rad s tabličnim kalkulatorima/Excel, analiza podataka, grafički dizajn/Canva, kibernetička sigurnost te etično i etablirano korištenje AI alata).	<p>* Broj organiziranih informatičkih i tehničkih tečajeva;</p> <p>* Broj dodijeljenih potvrda o završenoj edukaciji.</p>
Mjera 1.1.3.	Provođenje radionica za razvoj mekih vještina (soft skills), tečajeva stranih jezika, komunikacijskih treninga, govorništva, javnog nastupa, tehnika pisanja životopisa/molbi te simulacija razgovora za posao.	<p>* Broj provedenih radionica komunikacijskih vještina i simulacija;</p> <p>* Broj polaznika edukacija.</p>

Prioritet / Mjera	Naziv i opis mjere / prioriteta	Indikatori ostvarenja
Prioritet 1.2.	Potporna razvoju poduzetništva, samozapošljavanja i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG) mladih	
Mjera 1.2.1.	Pokretanje programa mentorstva „vršnjak vršnjaku“ i povezivanje mladih s iskusnijim lokalnim poduzetnicima radi lakšeg svladavanja administracije i razbijanja straha od poslovnog neuspjeha.	* Uspostavljen i funkcionalan sustav lokalne mentorske podrške.
Mjera 1.2.2.	Osiguravanje dugoročne financijske i logističke potpore za mlade poduzetnike u početnoj fazi (pokrivanje i sufinanciranje fiksnih troškova režija i najma prostora dok obrt/tvrtka ne postane samoodrživa).	* Broj dodijeljenih dugoročnih potpora i ukupan iznos utrošenih proračunskih sredstava.
Mjera 1.2.3.	Osiguravanje tehničke i informacijske potpore kroz uspostavu lokalne radne stanice / centra podrške (omogućavanje besplatnog pristupa računalima, printeru i brzom internetu za učenje i rad).	* Funkcionalno opremljen općinski prostor s adekvatnom IKT opremom dostupan mladima.
Mjera 1.2.4.	Edukacija i poticanje mladih na osnivanje OPG-ova, bavljenje održivom poljoprivredom i agrotehnologijama, obradu i raspoređivanje zemljišta, uz redovito informiranje o HZZ vaučerima i mjerama ruralnog razvoja.	* Broj provedenih edukativnih radionica o otvaranju OPG-a i Agronetu; * Broj mladih nositelja poljoprivrednih gospodarstava.

Strateški cilj 2: POTICATI GRAĐANSKU PARTICIPACIJU MLADIH I UNAPRIJEDITI SADRŽAJE ZA KVALITETNO PROVOĐENJE SLOBODNOG VREMENA

Prioritet / Mjera	Naziv i opis mjere / prioriteta	Indikatori ostvarenja
Prioritet 2.1.	Poticanje mladih na uključivanje u procese donošenja lokalnih odluka i jačanje kapaciteta udruga	
Mjera 2.1.1.	Pružanje sustavne stručne, logističke i administrativne potpore lokalne samouprave prilikom formalnog osnivanja i rada Savjeta mladih te udruga mladih i za mlade (razbijanje straha od "papirologije").	<ul style="list-style-type: none"> * Osnovan i funkcionalan Savjet mladih Općine Vrbje; * Broj novoregistriranih/reaktiviranih udruga mladih.
Mjera 2.1.2.	Modernizacija i digitalizacija sustava informiranja i komunikacije s mladima putem društvenih mreža (TikTok, Instagram, Facebook) i ažurnih, visokopretraživih mrežnih stranica općine.	<ul style="list-style-type: none"> * Broj otvorenih i aktivnih općinskih kanala komunikacije; * Broj redovito objavljenih informacija i planova.
Mjera 2.1.3.	Organiziranje redovitih (godišnjih) strukturiranih dijaloga i interaktivnih sastanaka s vodstvom općine uz iskustveno učenje o proračunu i izravno zastupanje interesa mladih.	<ul style="list-style-type: none"> * Broj održanih strukturiranih dijaloga, javnih tribina i otvorenih sastanaka s općinskom upravom.
Prioritet 2.2.	Razvoj, modernizacija i ravnomjerna decentralizacija društveno-kulturnih manifestacija u svim naseljima	

Prioritet / Mjera	Naziv i opis mjere / prioriteta	Indikatori ostvarenja
Mjera 2.2.1.	Organiziranje raznovrsnih društvenih događanja i sadržaja koji spajaju tradiciju s interesima mladih (turniri u modernim sportovima, turniri u društvenim igrama, filmske večeri/kino na otvorenom, kreativne radionice).	* Broj provedenih aktivnosti, koncerata i radionica za organizirano provođenje slobodnog vremena; * Broj mladih sudionika.
Mjera 2.2.2.	Osiguravanje ravnomjernog rasporeda zabavnih, kulturnih i sportskih događanja (npr. proslava Međunarodnog dana mladih, Advent, lokalne manifestacije) u svim naseljima općine radi jačanja duha zajedništva.	* Postotak i broj manifestacija održanih dislocirano u manjim i udaljenijim naseljima općine (Vrbje, Bodovaljci, Dolina, Mačkovac, Sičice, Visoka Greda, Savski Bok).

Strateški cilj 3: DOPRINIJETI DEMOGRAFSKOJ REVITALIZACIJI I UNAPRIJEDITI STAMBENE MJERE ZA MLADE OBITELJI

Prioritet / Mjera	Naziv i opis mjere / prioriteta	Indikatori ostvarenja
Prioritet 3.1.	Unaprjeđenje stambene politike i podrška mladim obiteljima pri usklađivanju posla i privatnog života	
Mjera 3.1.1.	Proširenje i unaprjeđenje Programa mjera za poticanje rješavanja stambenog pitanja kroz uvođenje progresivnih olakšica (subvencije za kupnju/obnovu starih i napuštenih kuća, oslobađanje od komunalnih naknada u prvoj godini gradnje te besplatni priključci na vodovodnu mrežu).	* Broj dodijeljenih stambenih potpora na području općine; * Ukupan iznos utrošenih proračunskih sredstava za sufinanciranje.

Prioritet / Mjera	Naziv i opis mjere / prioriteta	Indikatori ostvarenja
Mjera 3.1.2.	Razvoj privremenih i fleksibilnih oblika skrbi o djeci predškolske dobi do izgradnje dječjeg vrtića u općini (sufinanciranje licenciranih obrta za dadilje, uspostava poludnevnih boravaka i dječjih igraonica).	<p>* Broj sufinanciranih obrta za čuvanje djece;</p> <p>* Uspostavljen i funkcionalan program poludnevnog boravka/igraonice u općini.</p>
Prioritet 3.2.	Podizanje razine komunalno-životnog standarda i uvođenje namjenskih potpora za mobilnost u naseljima	
Mjera 3.2.1.	Poticanje razvoja osnovne komercijalne i uslužne logistike u naseljima bez bazičnih sadržaja (stvaranje preduvjeta za trgovinu, pekarnu, ljekarnu, opstanak pošte) te pokretanje lokalne tržnice za plasman domaćih proizvoda.	* Broj novouvedenih uslužnih i komercijalnih sadržaja unutar općinskih naselja.
Mjera 3.2.2.	Uvođenje namjenskih potpora za mobilnost i osamostaljenje mladih u ruralnoj sredini (sufinanciranje troškova polaganja vozačkih ispita za mlade te organizacija i sufinanciranje prijevoza za djecu za predškolu i izvannastavne aktivnosti).	<p>* Broj realiziranih sufinanciranja vozačkih ispita;</p> <p>* Uveden i financiran namjenski sustav prijevoza za djecu i predškolu.</p>

Strateški cilj 4: PODIĆI KVALITETU ŽIVOTA MLADIH

Prioritet / Mjera	Naziv i opis mjere / prioriteta	Indikatori ostvarenja
Prioritet 4.1.	Promicanje mentalnog zdravlja, dobrobiti, osiguravanje savjetodavne pomoći i provođenje destigmatizacije	
Mjera 4.1.1.	Osiguravanje rada lokalnog, besplatnog i anonimnog psihološkog savjetovaništa te održavanje praktičnih radionica za emocionalno osnaživanje, suočavanje s anksioznošću, depresivnošću, postavljanje osobnih granica i upravljanje stresom oko školskih obveza.	<p>* Pokrenuto i funkcionalno besplatno, anonimno psihološko savjetovanište na području općine;</p> <p>* Broj provedenih praktičnih radionica iz psihologije i samopomoći.</p>
Mjera 4.1.2.	Provođenje edukativnih programa, predavanja i javnih kampanja za roditelje (razvoj roditeljskih kompetencija) s ciljem lakšeg prepoznavanja stresa i emocionalnih teškoća kod djece te premošćivanja generacijskog jaza.	<p>* Broj pokrenutih programa/projekata razvoja roditeljskih kompetencija;</p> <p>* Broj obuhvaćenih roditelja.</p>
Prioritet 4.2.	Jačanje opće i prometne sigurnosti u naseljima općine te modernizacija i zaštita sportske infrastrukture	
Mjera 4.2.1.	Tehnička regulacija prometne sigurnosti i suzbijanje brze vožnje kroz naselja postavljanju nadzornih kamera za brzinu, semafora i prometnih uspornika („ležećih	* Broj izgrađenih pješačkih staza u naseljima; * Broj postavljenih uspornika

Prioritet / Mjera	Naziv i opis mjere / prioriteta	Indikatori ostvarenja
	policajaca“ - naglasak na raskrižje u Sićicama i naselje Bodovaljci) te izgradnja pješačkih staza.	prometa, uređaja i kamera za nadzor brzine.
Mjera 4.2.2.	Sanacija, opremanje i modernizacija postojeće društvene i sportsko-rekreacijske infrastrukture sukladno interesima mladih (obnova igrališta postavljanjem umjetne trave, popravak reflektora - Sićice, postavljanje mreža na golove - Vrbje, uvođenje teretana na otvorenom/street workout) uz uvođenje preventivnih nadzornih kamera protiv vandalizma.	<ul style="list-style-type: none"> * Broj uređenih, saniranih i moderniziranih sportskih terena; * Postavljen sustav video-nadzora na igralištima.
Mjera 4.2.3.	Nadogradnja i poboljšanje sustava javne rasvjete na dionicama cesta između sela te uklanjanje „tamnih točaka“ u specifičnim ulicama naselja (Mačkovac, Visoka Greda) radi podizanja osjećaja sigurnosti.	* Broj postavljenih i moderniziranih rasvjetnih tijela na kritičnim dionicama ulica i cesta.
Mjera 4.2.4.	Provođenje lokalnih tečajeva samoobrane kao specifičnog oblika osnaživanja, podizanja samopouzdanja i osjećaja sigurnosti djevojaka i žena u naseljima općine (inicijativa preuzeta iz Bodovaljaca).	<ul style="list-style-type: none"> * Broj održanih tečajeva samoobrane u naseljima; * Broj polaznica edukacije.
Mjera 4.2.5.	Provođenje edukativnih programa o sigurnosti na internetu i medijskoj pismenosti, prepoznavanju govora mržnje, lažnih vijesti i cyber-nasilja, uz jačanje policijske kontrole u ruralnim područjima općine.	* Broj provedenih kampanja/radionica o online sigurnosti i medijskoj pismenosti; Broj preventivnih policijskih ophodnji.

6. PREDLOŽENI PROJEKTI MLADIH PO NASELJIMA

Vrbje	Visoka Greda	Dolina	Mačkovac	Bodovaljci	Sičice
1. Postavljanje mreža na golove malonogometnog igrališta	1. Prometno – sigurnosna rješenja: pješačke staze i javni prijevoz	1. Uređen prostor za okupljanje mladih	1. Dodjela jedne manje prostorije u Društvenom domu isključivo za potrebe mladih	1. Rješavanje problema prometne sigurnosti kroz kamere ili uspornike na cesti	1. Minimalna ulaganja u prostoriju za druženje (nova brava, boja za zidove)
2. Potpuna obnova odbojkaškog igrališta	2. Uređen prostor za mlade opremljen zabavnim sadržajima, npr. pikado i bilijar	2. Izgradnja betonskog sportskog igrališta	2. Uređenje puta do stadiona	2. Obnova i betoniranje rukometnog (malog) igrališta	2. Popravak reflektora na betonskom igralištu
3. Uređen prostor za druženje	3. Novo odbojkaško igralište	3. Pokretanje nogometnog kluba i fitness programa	3. Održavanje dječjeg igrališta	3. Dopuštenje za kreativno izražavanje (bojanje prostora, grafiti)	3. Postavljanje kanti za smeće oko igrališta
4. Uvođenje optičkog interneta i modernizacija mrežne stranice općine	4. Uvođenje optičkog interneta i modernizacija mrežne stranice općine	4. Uvođenje optičkog interneta i modernizacija mrežne stranice općine	4. Hitno rješavanje problema povezanosti kroz uvođenje optičkog interneta; modernizacija mrežne stranice općine	4. Uvođenje optičkog interneta i modernizacija mrežne stranice općine	4. Uvođenje optičkog interneta i modernizacija mrežne stranice općine

7. METODOLOGIJA, PRAĆENJE I EVALUACIJA PROVEDBE AKCIJSKOG PLANA

→ PRAĆENJE

Praćenje provedbe akata strateškog planiranja obuhvaća proces prikupljanja, analize i usporedbe indikatora (definirani u strateškom okviru) kojima se sustavno prati uspješnost provedbe mjera akata strateškog planiranja. Izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja proces je pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na razini JLS te široj javnosti o statusu provedbe strateškog akata.

Temeljno je načelo provedbe ovog Akcijskog plana otvorenost i participativnost, što znači da su svi nositelji mjera u provedbi istih dužni uključivati zainteresirane pojedince i organizacije. Nositelji mjera trebaju voditi računa da se u aktivnosti uključe mladi s cijelog područja općine te posebice mladi iz ranjivih skupina kako bi korist od provedbe imali svi mladi u općini.

O provedbi Akcijskog plana, Udruga Studio B će kao nositelj projekta, uz pomoć stručnih službi Općine, prikupljati podatke na godišnjoj razini, a o njima će u okviru godišnjeg izvješća izvještavati Općinsko vijeće Općine Vrbje te ih javno objaviti na službenim stranicama Općine.

Preporuča se da se nositelji provedbe Akcijskog plana u provedbi mjera koriste rodno osjetljivim materijalima te su isto tako dužni voditi računa o ravnomjernoj zastupljenosti svih rodova u aktivnostima.

→ EVALUACIJA

Postupak evaluacije akata strateškoga planiranja neovisna je usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinka provedbe Akcijskog plana. Evaluacija će se provesti prema niže navedenoj metodologiji.

Sustav evaluacije temeljit će se na sljedećim parametrima:

- Evaluaciju će provesti unutarnji i/ili vanjski stručnjaci na temelju godišnjih izvješća, te pregledom relevantnih izvora informiranja;
- Načelnik će donijeti odluku o početku postupka evaluacije;
- Rezultati, ishodi i učinci provedbe Akcijskog plana utvrđeni postupkom evaluacije predstaviti će temelj za reviziju ove javne politike i daljnje procese strateškoga planiranja; kako za izradu budućeg Akcijskog plana, tako i za izradu drugih općinskih akata strateškog planiranja (Provedbenog programa, Plana razvoja i sl.)

IMPRESSUM

Akcijski plan za mlade Općine Vrbje 2026. – 2028.
izrađen je kroz projekt “RU:TOPIA – razvoj zajednice po mjeri
mladih 4”. Projekt je sufinanciralo Ministarstvo znanosti,
obrazovanja i mladih.

Izdavač

UDRUGA STUDIO B
BODOVALJCI 87
HR – 35420 STARO PETROVO SELO
www.udrugastudiob.hr
ured.studiob@gmail.com

OPĆINA VRBJE
KRALJA TOMISLAVA 4
HR – 35423 VRBJE
www.vrbje.hr
opcina-vrbje@sb.t-com.hr

Voditeljica izrade:

Nikolina Jureković, Udruga Studio B

Autori_ice:

Klara Harambašić, Magdalena Žajgar, Nikolina Jureković, Barbara Jurčević, Manuela Strinavić, Bruno Rakonić

Naklada

50 primjeraka

Svibanj 2026.

Sufinanciralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Udruge Studio B. Iznneseni stavovi i mišljenja su autorovi. MZOM se ne može se smatrati odgovornim za njih.